

”לא שתקתי.
ביררתי את כל
הפרטים, מי
בדיוק השתתף
בפריצה הזאת
לבית שלי, מי
בדיוק דפק עלי
ומי דקר אותי”

הרה"ג ר' עמרם בינעט
עם סיפור מדהים ומצמרר
על חוויה אישית מטלטלת

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת ויצא | גליון מס' 406 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

אם שם הבעל או שם האשה משונה, שלא נזכר בתנ"ך או בחז"ל, הדבר גורם לפעמים שלא נענים בתפילה, כי השמות של אדם הם שורש נשמתו, והם תלויים במזל, וכשאינן לו שם יהודי הדבר עלול לקלקל הרבה בשפע היורד ממרום, ועל כן ראוי לשנות את השם

ח"י סגולות ועצות להיפקד בזרעא חייא וקיימא מפוסק
הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

ג] יבדוק את הכתובה, שמצוי שהשמות אינם כתובים כראוי, וחסר כינוי שנקרא בו הבעל או האשה נקראת בו, ולפעמים יש טעות או חסרון בשמות האבות. וזהו סיבה שחסר ביניהם שלום בית, ולפעמים מונע בנים, וצריך כתובה אחרת כדין.
ד] כדאי לסדר ששני כהנים יזכירו את שמו לישועה לפני ברכת כהנים ויכוונו עליו בברכתם, שסגולת ברכת כהנים היא גדולה מאד, ויכוון כששומע ברכת כהנים על כך בכל ברכה, דהיינו יברכך בבנים

וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חֲטִיִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בְּשָׂדֵה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ, (ל' י"ד).

"מין עשב טוב הריח ומכין אל התולדה, כמו שאמרו זכרונם לברכה על השום ושלכך היו אוכלים אותו בערבי שבתות. וכן היה מין הדודאים, או טוב ממנו" וכו'. (ספורנו)
מבואר בדברי הספורנו שהדודאים הם סגולה לזש"ק, ועי' ברמב"ן כאן שנראה כמסתפק בזה, וכתב וז"ל "אם הדבר אמת, הוא בסגולה בהם, לא בטבעם. אבל לא ראיתי כן באחד מספרי הרפואות המדברים בהם" (ועי' בספר "טעם ודעת", שם ביארנו טעם הסגולה ומשמעותה).
ובחזקוני כאן ביאר שדודאים הם תאנים, ומדבריו נראה שתאנים הם סגולה לזש"ק, אבל מדברי חז"ל (ב"ר ע"ב ב', וכן בזה"ק) נראה שדודאים מין אחר הוא, ויש בהם ריח, כדכתיב הדודאים נתנו ריח. ועיין עוד בתשובות והנהגות ח"ד סי' ר"ג, שם סידרנו סדר סגולות ועצות לזש"ק, ולהלן הבאנו חלק מהסגולות:

א] ראוי לבדוק המזוזות היטב, ויש נוהגין שאפילו אם המזוזות נמצאו כשרות מן הדין. משנים למזוזות מהודרות מאד שנכתבו על ידי סופר מפורסם וירא שמים, ואת המזוזות הקודמות מזכה לאחרים.
ב] יבדוק את התפילין, הן הפרשיות והן הבתים אם הם כשרים ומהודרים.

אספר מעשה שבדידי הווא עובדא, ושנתן לי 'א שאקל', נייעור חזק, וגרם לי להתעוררות תשובה גדולה. בימים הראשונים של המלחמה, רציתי ללמוד בבית המדרש, אבל המקום הקבוע שבו אני לומד היה סגור על מנעול ובריה, בגלל המצב והחשש הגדול

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על המצב ועל האמונה והבטחון בבורא עולם

טבע האדם הוא לשכוח שיש בורא ומנהיג לעולם, וגם כשהשכל מבין שהמציאות מחייבת שיש בורא ומנהיג לבירה, בא היצר בתחבולות השונות ומנסה להשכיח זאת מאיתנו, ולגרום לאדם לחשוב שכל ההנהגה הטבעית של העולם היא יד המקרה חלילה, מבלי שיכיר בהשגחה פרטית המלווה אותנו על כל צעד ושעל.

הניסיון הזה מתגבר באופן מיוחד בתקופות שהמצב בארץ מתערער, ומתחילים לחשוב שאם היו עושין כך וכך, בוודאי הוא מונעים את האסון הזה, וגם עכשיו, כל מה שצריכים לעשות כדי להתגבר על האויב ולנצח אותו זה רק לתקוף מפה ומשם, מהאוויר או מהקרקע, ולהציב כוחות גדולים מהצד ההוא, ובוודאי ננצח, אבל אם לא נעשה כך חלילה וחלילה...

אבל כשהאדם עוצר לרגע ומתבונן במה שקורה סביבו, הוא מבין שכל זה הבל ורעות רוח, אנו רק עושים השתדלות, ומי שקובע מה יעלה בגורלנו זה רק מלך מלכי המלכים הקב"ה, הוא ולא אחר.

הכרתי יהודי יקר בשם רבי שלום אלטר מארק ז"ל

עם 'עילאה גבר' או 'תתאה גבר', היינו כשנשפך חלב קר על בשר חם האם אומרים שהבשר חימם את החלב וממילא התבשלו יחד ונאסרו בהנאה, או שנאמר שהחלב קירר את הבשר ולא התבשלו יחד והבשר יהיה מותר...

שואל הפרי מגדים, איזו מן מחלוקת זו? שיינתנו את הבשר לגוי שיטעם ויגיד אם יש בו טעם חלב או שאין בו טעם חלב! אלא, משיב ה'פרי מגדים' שהשאלה של הגמרא היא מה קורה ברוב המקרים, וגם אם יוכח לנו שפעם אחת הגוי טעם ויש בוזה טעם חלב, או שאין בוזה טעם חלב, זה לא אומר שכך זה בכל המקרים, ומה שקובע זה מה שקורה ברוב המקרים, לא המציאות במקרה הזה. "כך גם אתם", אמרתי לר' שלום, "ברוב המקרים זה בלתי אפשרי להישאר ער שלושה ימים ברציפות ולכן מי שנשבע על כך מלקין אותו וישן לאלתר, אבל יש מקרים יוצאי דופן, כמו מי שנמצא בסכנת חיים ונאלץ להימלט על נפשו.

"אבל העומק של הדברים" אמרתי לו, "זה שאי אפשר לעשות חשבונות. כשאדם נועד לחיות, הוא יחיה! לא משנה מה יעבור עליו, לא משנה מה יקרה לו, לא משנה כמה אנשים יעמדו עליו לכלותו, הם לא יצליחו, כי משמים נגזר עליו לחיות". וזה דבר שאנחנו צריכים לשנן בימים אלו שיהיה בבחינת 'וידעת היום והשבות אל לבבך' - אין עוד מלבדו, אפס זולתו, ואך אחד בעולם לא יכול לפגוע במי שנגזר עליו שלא ייפגע.

הכרתי יהודי יקר בשם רבי שלום אלטר מארק ז"ל, הוא היה יהודי פולני מבוגר, ניצול שואה. דיברתי אתו על מאורעות השואה והאופן בו הוא עצמו שרד וניצל מציפורניהם של הנאצים הארורים ימ"ש. סיפר לי ר' שלום, שבסיום המלחמה, כשהנאצים נמלטו על נפשם מאימת הרוסים שזינבו אחריהם והכו בהם מכת חרב והרג ואבדן, לקחו הנאצים יחד איתם את יהודי המחנות, והריצו אותם במשך ימים שלמים.

ר' שלום עצמו, וקבוצת היהודים שהיו עמו, היו צריכים לברוח במשך שבועות שלמים, בקצב הנסיגה של הנאצים. הוא סיפר לי שהיו פעמים שהוא לא ישן במשך ארבעה וחמישה ימים רצופים. "כשאני מספר את זה", הוא אמר לי, "אנשים לא מאמינים לי כי הרי הגמרא אומרת שמי שנשבע של אישן שלושה ימים מלקים אותו וישן לאלתר, כי אין מציאות כזאת שאדם לא ישן שלושה ימים. אבל מה אעשה ואני עצמי לא ישנתי ארבעה ואפילו חמישה ימים ברצף!".

אמרתי לו שיש לי שני הסברים לסתירה כביכול בין המקרה האישי שלו לבין מה שכתוב בגמרא. הסבר אחד בדרך צחות על פי דברי הפרי מגדים ביורה דעה סימן צ"א, במחלוקת של רב ושמואל

שמעתי מעשה שאירע בשמחת תורה

שמעתי מעשה שאירע בשמחת תורה, והגיע לידיעתי על ידי עד נאמן ששמע ממקור קרוב מאוד לבעלי המעשה, שהיו שני צעירים שלמרבה הצער לא היו שומרים שבת ומצוות אחרות, ונקלעו למתקפת הטרור הגדולה, וממש היו בסכנה גדולה כשמכל הכיוונים נפלו אנשים שנפגעו מכדורי האויב.

בצר להם צעקו השניים אל ה', וקיבלו על עצמם לשמור שבת קודש, ממש אחרי זה הגיעו המחבלים יי"ש וכשראו אותם צעקו עליהם "לכו מפה אתם לא שייכים לכאן", וכך זכו להימלט על נפשם ולהינצל.

מעשה זה מצד אחד מחדד את ההכרה במה שאמרנו, שמי שנגזר עליו לחיות יחיה גם אם יבוא במגע קרוב מאוד עם המרצחים השפלים שאינם חסים על עוללים ויונקים.

אבל בעומק של הדבר הוא שהרי לא היה להם זמן לשנות את ארחות חייהם, זה קרה בתוך דקות בודדות, אם מישוהו אחר היה רואה אותם לא היה חושב לרגע שאולי מדובר באנשים כשרים שקיבלו על עצמם עול שמירת שבת, כי האדם יראה לעיניו, אבל האלוקים יראה ללבב, הקב"ה בוחן כליות ולב, והוא יודע מה מצבו של כל אחד.

ולחיפך מזה אותו הדבר, אספר מעשה שבדידי הווא עובדא, ושנתן לי 'א שאקל', ניעור חזק, וגרם לי להתעוררות תשובה גדולה.

בימים הראשונים של המלחמה, רציתי לצאת ללמוד בבית המדרש, אבל המקום הקבוע שבו אני לומד היה סגור על מנעול וברית, בגלל המצב והחשש הגדול, ולכן הלכתי לאיזו ישיבה באזור, וחשבתי להיכנס לבית המדרש וללמוד.

עמד בפתח שומר, ולא נתן להיכנס. גם שם חששו מאוד, כי המקום נמצא ב'אזור התפר' בין השכונות היהודיות לשכונות של הערבים בירושלים, וחששו מאוד שאולי יכנס ח"ו מחבל לתוך הישיבה.

ביקשתי מהשומר שייפתח לי את הדלת כי אני רוצה להיכנס לבית המדרש, אבל הוא כנראה לקח את התפקיד שלו קצת יותר מדי ברצינות, והסתכל עלי בחשדנות גדולה, בחושבו שאולי אני מחבל. תמהתי מאוד על התנהגותו, הרי אני לבוש כיהודי חרדי, עם זקן ופיאות, מגבעת ובעיקר טשע כמנהג אבותי, איך אפשר לחשוב שאני מהווה סכנה ביטחונית כלשהי?

הוא שאל אותי בחשדנות מי מתלמידי הישיבה או אנשי הצוות מכיר אותי שהוא יכול לברר עלי ולדעת שאני יכול להיכנס. אמרתי לו שאני נמצא ב'ידידות עם כמה מהר"מים מהישיבה ושיש לי קשר גם עם ראש הישיבה עצמו, אבל הוא לא קיבל את התשובה שלי במלואה, ובסופו של דבר אמר לי שאם אני רוצה, אני יכול להיכנס לחדר שיעורים צדדי וללמוד שם, עד שהוא יקבל אישור שאני יכול להיכנס להיכל הישיבה עצמו, ובמשך הזמן שלקח לו לקבל את האישור הוא שמר עלי מכל משמר, ונכנס כל כמה רגעים לבדוק שאני לא מהווה סכנה לשלום הישיבה חלילה...

מצד אחד זה מאוד שעשע אותי, ומימי לא אירע לי כדבר הזה, אבל אז חשבתי לעצמי שלא בכדי שלח לי הקב"ה את המאורע הזה אלא

כדי לרמוז לי דבר: בשמים לא מסתכלים על הלבוש, לא מסתכלים על אורך הפיאות או על סוג הכובע. זה לא מעניין בכלל את הבית דין של מעלה. בשמים רוצים הוכחות! תגידי לי עם מי אתה בקשר? מה מעשיך, מה מסתתר בלב שלך שמוחבא שם עמוק מתחת לבעקטישע...

בא יהודי ואומר, אני שומר שבת, לא יאונה לי כל רע. מי אמר לך שאתה שומר שבת? האם זה שאתה נמנע מלעשות מלאכות זה מספיק? מה עם 'לעשות את השבת'? להתנזר מקריאת דברי חולין ומשיחת חולין מיותרת בשבת, ולהרבות בתורה ובתפילה ובשירות ותשבחות? יש דרגות בשמירת שבת, וכל אחד ואחד נידון לפי דרגתו ונתבע לפי מקומו. עבור מי שלא זכה להתחנך על ברכי התורה והיראה, לפעמים מספיק שהוא מקבל על עצמו להימנע מלנסוע ברכב בשבת, וזה יהיה דבר גדול ועצום שיגן עליו, אבל מישוהו אחר שקיבל חינוך טוב ויודע מהי שבת וכיצד היא צריכה להיראות, אולי ממנו דורשים יותר?

ניגש אליו אותו יהודי והחל לעשות 'מצב' מסביב

שמעתי אומרים, בדרך מליצה, על יהודי אחד שהלך ברחובה של עיר באחת המדינות, וראה לפניו צועד חייל עם מדים צבאיים, ומהסמלים שעליו ניתן היה לראות שהוא טייס בחיל האוויר.

ניגש אליו אותו יהודי והחל לעשות 'מצב' מסביב. "אוהו אתה טייס בחיל האוויר!!! איזה יופי, טייס בחיל האוויר, תראו! הנה טייס בחיל האוויר!!!". הטייס נהנה מתשומת הלב וניסה קצת להצטנע: "אכן, אני טייס בחיל האוויר, אבל זו לא סיבה להתלהב ממני כל כך", אמר.

השיב לו האיש, "לא הבנת אותי ידידי. לא הבנת ממה אני מתלהב... כשאני רואה טייס, אני מבין שאתה נמצא כל יום במצב של סכנה, ממריא לגובה ותלוי בחסדי הבורא. אם אחד הטכנאים שכח להדק איזה בורג במנוע, המטוס עלול להתרסק חלילה. יש מדינות אויב מסביב וכל אחת מהן יכולה לשגר בכל רגע טילים נגד מטוסים.

"הרי אמרו חז"ל שהספנים רובם חסידים, ומבאר רש"י שזה בגלל שהם נמצאים בתמידות במצב של סכנה, לבם נשבר בקרבם והם תולים את עצמם בחסדי הבורא, ואם כן גם אתה בוודאי יש לך לב נשבר ואתה חי כל ימך בתשובה ונושא עיניך לשמים בכל עת ובכל שעה - ומזה התלהבת! הלוואי שאני אזכה להיות כזה צדיק כמוך!".

הסיפור הזה יכול להיות משל יפה למצב שאנחנו נמצאים בו כיום. כשיש אזעקה, כולם נהיים חסידים, כמו הספנים יורדי הים באניות, הרי אנחנו יודעים שהאזעקה מבושרת על כך שיש טילים ורקטות שעושים את דרכם לעברינו, הלב נשבר ואנחנו תולים את עצמנו ואת חיינו בבורא יתברך.

ואולי זה מה שהקב"ה רוצה מאתנו, שנדע שבידו נפש כל חי, ושאנו בוטחים בו וסומכים עליו, רק עליו, כי שום דבר אחר לא יעזור לנו ולא יציל אותנו, מלבד אבינו שבשמים.

(מתוך מאמר מיוחד בנושא השעה)

ברגע של גילוי לב חשף פעם הרב גוסטמאן: בודאי הינכם מתפלאים מנין לי כל המעשיות על גדולי הדור הקודם? אגלה לכם את האמת, הן אמת שתמיד אהבתי ללמוד, אך לא פחות מכך אהבתי תלמידי חכמים! חיפשתי בכל עת מצוא אפשרות לשהות במחיצתם

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ניצא יעקב (כה"י)

...שבזמן שהלדיק בעיר הוא זיווה הוא הלכה (כ"י)

אחד מגדולי גאוני התורה המובהקים שהתברך בהם דורנו, היה הגאון האדיר רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל' ריימלעס. היתה לי זכות לשמוע מידי שבוע את שיעוריו, במשך כמה שנים.

מלבד גדלותו הנודעת בכל חלקי התורה בעיון עמוק, ומלבד שקידתו העצומה לילות כימים, זכה לרכוש את קנין 'שימוש חכמים' בצורה מהודרת, דבק בחכמי הדור, ויצק ממי הדעת על ידם. עוד משחר נעוריו זכה לקרבה עזה מגאון הדור רבי חיים עוזר גרודז'נסקי שהאציל עליו רבות מהודו ומחכמתו. כמו כן זכה לקבל רבות משאר גאוני ליטא: רבי שמעון שקאפ, בעל ה'מרחשת', רבי ברוך בער ליבוביץ, ה'חזון איש', רבי אהרן קוטלר ועוד רבים.

בכל פעם שזכיתי להימצא במחיצתו השתדלתי לדלות ממנו עובדות והנהגות אמרות ופנינים מגדולי עולם. אלו קלחו מפיו במתיקות מיוחדת ללא הרף בזה אחר זה. על פי רוב היו הם עדויות שנוכח בהן באופן אישי, או ששמע מכלי ראשון מפי גדולי הדור באוזניו. מהן הפיק לעצמו לקחי מוסר, ולימד לאורן מה היא שקידת התורה, ידיעתה ואהבתה, יראת שמים ודקדוקי מצוות.

ברגע של גילוי לב חשף פעם הרב גוסטמאן באוזני התלמידים את הנהגתו בשנות עלומיו:

"בודאי הינכם מתפלאים מנין לי כל המעשיות הללו שאני מרבה לספר על גדולי הדור הקודם? אולם אגלה לכם את האמת, הן אמת שתמיד אהבתי ללמוד, אך לא פחות מכך אהבתי תלמידי חכמים! חיפשתי בכל עת מצוא אפשרות לשהות במחיצתם. -

"כשפגשתי תלמיד חכם הייתי עוקב אחריו בשבע עינים, מבלי לשים לב לאיזה חוג או לאיזו עדה הוא משתייך, אלא פשוט ישבתי מאחוריו ביראת הכבוד ובדקתיו מכף רגל ועד ראש. הבטתי בהשתאות אחר כל הנהגה שלו, כל פעולה וכל דיבור... מכך שאבתי את כל הידיעות הללו..."

ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, מידי יום ביומו בעשור האחרון לחייו. תמיד חשתי שעצם ההימצאות בסמיכות אל איש רם מעלה כמותו, היא הזדמנות שלא תסולא בפז, והשתדלתי לבוא רבות להתפלל עימו במחיצתו.

כמדומני שצורת תפילתו הזכה היוותה דוגמא חיה כיצד הקדוש ברוך-הוא חפץ ומצפה מיהודי שיתפלל לפניו. אמירת ה'פסוקי דזמרא' נאמרו מפיו בניגון נעים במיוחד, בהשתפכות הנפש ובהתרגשות מיוחדת. בעת שקיבל על עצמו עול מלכות שמים ברטט ובזיע, הסובבים יכלו לחוש את אהבת ה' הגואה בקרבו וממלאה את חללי הלב. בכלל קשה היה להישאר אדיש לשמע קולו הערב והנשנק בבכי כשחינן על הגאולה השלימה, על התגלות השכינה ועל צרתם של ישראל.

גם לאחר התפילה היה זה לימוד מאלף בפני עצמו, להיווכח בפניו המפיקות קרני אור מיוחדות במינן. חיוכו הנצחי המלבב, נועמו ויחסו האישי אל כל יחיד ויחיד ללא שום הבדלי גיל ומעמד, בהתעניינות כנה ואמיתית, לימדה מושגים ב'בין אדם לחבירו' ו'בסבר פנים יפות'.

מידי פעם ניסיתי להסב את תשומת ליבם של הצעירים שהתהלכו בינותיו ולא ייחסו חשיבות לזכות הזאת שנפלה בחלקם, ושיתפתי אותם מהרהורי ליבי אודות החובה המתבקשת מאיתנו לפקוח את

את תפילת השחרית השגרתית בהיכלה של ישיבת מיר ברכפלד במודיעין-עילית, פיארה בנוכחותה דמותו ההדורה והאצילית של

העינים להתבונן בדמות העילאית הזאת המקדשת שם שמים בכל הליכותיה.

בהזדמנות מסוימת אמרתי לאחדים מהם:

תמיד הינכם שומעים על אנשים מבוגרים שבינינו, זקני הדור, שזכו עוד לחזות בדמותו של ה'חפץ-חיים', לשהות במחיצתו של ה'חזון-איש', ללמוד אצל רבי ברוך בער ליבוביץ. מן הסתם מתעוררת גם בכם מידי פעם התחושה: "הלוואי ואף אני הייתי זוכה לזכיה עצומה זו..."

אולם כשאני רואה את רבי אריה, יורד לאחר התפילה ממקומו בהיכל הישיבה ופניו קורנות אושר עילאי, נזכר אני בדמותם של צדיקי הדור הקודמים הגאון הרב מפוניבז', רבי יחזקאל לוינשטיין, הרב שך, רבי דוד פוברסקי ועוד. כך בדיוק היתה נראית דמותם האצילית והקדושה, כשירדו מהמזרח לאחר התפילה, ועינינו לא זזה עד יציאתם מבית המדרש.

אדרבה במקום להתרפק לאחר מעשה על עובדות והנהגות מהעבר, על הגדולים שהיו ואינם, הרי ישנה אפשרות לכל אחד מאיתנו להידבק בו בנקל, ללמוד ממנו אורחות חיים ולהתחקות אחר הליכותיו. אך כשהאדם הגדול עדיין בחיים ישנה נטיה לרבים להתנזר מקרבתו, שמא מפחד שמא מסכלות, אך לאחר מות קדושים לפתע רגשות החרטה גואים ומבעבעים בתוכם: "אילו ידענו עד כמה הוא גדול...", "מדוע לא נצלנו אותו כראוי", וכדומה. כל אדם כשיתבונן סביבו ודאי יוכל להצביע על תלמיד-חכם בעל שיעור קומה או דמות חשובה שכל מעיינותיה היא תורה ועבודת ה', ובקצת נכונות ורצון להיות 'מקבלים', מסוגלים לספוג ממנו רבות, רק צריך להשכיל ולנצל זאת במועדו.

ההוראות וההנהגות הללו מסוגלות לשמש את האדם בכל ימי חייו, בבחינת "כזה ראה וקדש", והריוח העצום הן הרוחני והן הגשמי הוא רב לאין ערוך.

מרון הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל זכה ללמוד בישיבתו של מרון ה'חפץ-חיים' זצ"ל בראדן פחות משלוש שנים, החל מאייר תרס"ח ועד למועד נישואיו בראש חודש כסלו תרע"א. לדידו אותה תקופה היתה המוצלחת ביותר בחייו מבחינה רוחנית, שכן באותה תקופה זכה לסיים את כל הש"ס בחברותא עם מרון הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בכלל 'קדשים' שעל יד הישיבה. אך בעיקר הזכיר בערגה את העובדה שזכה אז לינוק ממקור טהור מרון ה'חפץ-חיים' זצ"ל, להתבשם מתורתו חכמתו ואורחותיו הנאצלים. למרות השהות הדי קצרה שלו במחיצת ה'חפץ-חיים', חש עצמו כל ימיו כתלמידו המובהק, ודיבר בכיסופין על דמותו הגדולה, שעמדה לנגד עיניו תמיד. מהזכרונות החוויות השמורות איתו מהליכותיו של ה'חפץ חיים' הסיק כיצד לנהוג הלכה למעשה בכל צעד ושעל ובהרבה דיונים שהתעוררו אצלו עשרות שנים מאוחר יותר.

שמעתי מיהודי תלמיד-חכם שהיה נוכח פעם בעת שהזכיר הרב מפוניבז' זצ"ל אמרה כל שהיא בשם ה'חפץ חיים'. העיר לו אחד

השומעים שאמרה זו כבר הקדים מאן דהוא לכותבה הרבה לפני ה'חפץ חיים', והיא נדפסה בספר פלוני בשם אומרה. השיב לו הרב מפוניבז' כמצטדק: "יתכן והצדק עימך, אך מה אעשה שקיימת בי תאוה מיוחדת להזכיר את שמו של ה'חפץ חיים'!..."

מהיכן שאב הרב דביקות עצומה כזו בדמותו של ה'חפץ חיים', נוכל להבין מתוך דברים שהשמיע הרב מפוניבז' עצמו בהזדמנות אחרת באוזני כמה תלמידים. שמעתי זאת מתלמידו הגאון רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל, מראשי ישיבת מיר-ברכפלד.

הוא סיפר כי פעם התבטא הרב מפוניבז' בפני התלמידים בלשון זו: "פעם הייתי אדם פיקח!..." התפלאו התלמידים לפשר כוונתו, מה

הפשט 'פעם' הייתי אדם פיקח, וכי היום הוא איננו פיקח? הרב שהבחין בתמיהתם הסביר את כוונתו: "בצעירותי כשהייתי בראדן בצילו של ה'חפץ-חיים', היה לי שכל לשתוק! במחיצתו לא דיברתי מאומה! למרות שמטבעי הנני דברן... זאת מהטעם הפשוט, שהרי כל משפט שהייתי אני מדבר היה נאלץ ה'חפץ-חיים' לשתוק כנגדי, שכן חכם אינו נכנס לתוך דברי חברו, והבנתי אז שכל רגע שה'חפץ חיים' מדבר זה נכס עבורי לכל ימי חיי, ואילו בכל רגע שהוא שותק זה הפסד עצום!... לכן פשוט העדפתי לשתוק, כדי לזכות לשמוע ולקבל ממנו כמה שיותר!..."

ואכן הרב מפוניבז' השכיל לדעת כמה ערך וחשיבות יש לכל רגע של הימצאות במחיצתו של צדיק. כמה חכמה ותבונה על תכלית החיים ניתן להחכים ולהבין מכל הגה ומכל דיבור שלו, והיה ירא וחרד מלאבדם ולהפסידם, לכן גזר על עצמו שתקח.

הוא הפך את עצמו למהות של 'מקבל'. הכין את עצמו לספוג ולקלוט כמה שיותר בכל רגע נתון. ואכן זכה בעקבות כך כל ימיו לחיות לאורם של אותם רגעים נפלאים במחיצת ה'חפץ-חיים', ולעצב את השקפת עולמו כפי שינק בבית מדרשו, ובבחינת 'טופח על מנת להטפוח', זכו תלמידיו במשך עשרות שנים אף הם לנשום מאותו רוח טהרה שנשבה בראדן.

מאיך גיסא, הבה נראה מה בין 'כלי הקיבול' העצמי שהכין הרב מפוניבז', והמשימה שהעמיד לעצמו לחרוט בציפורן שמיר בזכרוננו - כל תנודה, כל רושם וכל הגה מה'חפץ חיים', לבין ראייה פשוטה ושטחית של 'עם הארץ', שאמנם זכה אף הוא להיות סמוך ל'חפץ חיים' אך לא לקח לעצמו מאומה. ראה ואינו יודע מה ראה:

שמעתי מהגאון רבי יוסף צבי שטייגל שליט"א שנפגש פעם עם יהודי זקן שהיה מתפלל מידי בוקר במניינו של מרון ה'חפץ-חיים' זצ"ל בראדן, וביקש ממנו שיספר לו מעט זכרונות ועובדות מחייו ופועלו שראה בעיניו במחיצת ה'חפץ חיים'. התפלא הזקן למשמע השאלה: "מה כבר יכולתי לראות? ראיתי יהודי זקן כמו כל הזקנים... יותר מכך אין לי מה להוסיף".

כך גם ידוע שכאשר הגיע אחד מראשי הממשלה כאן בארץ הקודש, למעונו של מרון ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, והתרברב בפני הרב שך על שזכה לראות את זיו פני ה'חפץ-חיים' ואף לקבל את ברכתו. הגיב הרב שך למקורביו לאחר שעזב הלה את הבית: "הוא לא ראה מעולם את ה'חפץ חיים', הוא ראה יהודי זקן ותו לא!..."

שלא תחשבו שאני שתקתי. ביררתי את כל הפרטים, מי בדיוק השתתף בפריצה הזאת לבית שלי, מי בדיוק דפק עלי ומי דקר אותי, וביום שלישי שאחרי, כשהזרתי הביתה החלטתי לסגור איתם חשבון...

הרה"ג ר' עמרם בינעט, מגיד שיעור בבבלי וירושלמי ב'דרשו', עם סיפור מדהים ומצמרר על חוויה אישית מטלטלת ומעצימה שלא תשאיר אתכם אדישים

הרב עמרם בינעט

הסיפור שאני עומד לספר לכם בשורות הבאות אולי יישמע לכם דמיוני. יהיו כאלה שימשכו כתף וישקלו אולי לדפדף למאמר הבא כי אין להם זמן לבזבז על סיפורים שלא היו ולא נבראו, ולכן אני מקדים ומציין שמדובר בסיפור אמיתי לחלוטין, ויש עדים רבים שיכולים להעיד על כך.

זה קרה לפני שלושה שבועות, ביום חמישי פרשת וירא. אני הייתי אז בביתי שבבית שמש, כשפתאום פרצו לבית שלי מספר אנשים, בלי לדפוק בדלת בלי לבקש רשות, בלי להודיע מראש, כלום, פרצו פנימה ושאלו בצרחות "מי זה עמרם בינעט?".

בשלב זה הם תפסו אותי, הפילו אותי על הרצפה, והחלו לדפוק עלי. הבעת הפנים שלהם אמרה הכל. הם לא הסבירו מה הם מתכוונים לעשות, וזה היה נראה שהם התוכננו לכך מראש וידעו בדיוק מה הם עושים.

אחד הניח את הידיים שלו על החזה שלי והתחיל ללחוץ, הוא לא הסתפק בזה והתיישב עלי. אחד אחר התחיל להוציא מהתרמיל שלו רצועות וחוסים עם צינורות, ולהדק סביב הזרועות שלי, דקרו אותי עד זוב דם, ועל כולנה הגיע אחד שחיבר לי אלקטרודות ופשוט חשמל אותי.

כמובן שאחרי כזה 'טיפול מסור' הגעתי לבית החולים, היה זה בהדסה עין כרם בירושלים, ושם המתין לי צוות של רופאים מסורים וצדיקים שפשוט היו צריכים לנקוט בפעולות מהירות מאוד כדי להציל את החיים שלי.

כשהתעוררתי על מיטת בית החולים, יומיים אחרי, לא הבנתי איך הגעתי לפה, אבל לאט לאט קיבלתי את התמונה המלאה והבנתי בדיוק מה קרה לי ומה הם עשו לי.

שלא תחשבו שאני שתקתי. אני ביררתי את כל הפרטים, מי בדיוק השתתף בפריצה הזאת לבית שלי, מי בדיוק דפק עלי ומי דקר אותי, וביום שלישי שאחרי, כשהזרתי הביתה החלטתי לסגור איתם חשבון הזמנתי אותם למסיבה ספונטנית וחגיגית במיוחד.

וכשאני אומר 'מסיבה', אני לא מתכוון לרמוז פה לאיזה מסע נקם עקוב מדם. לא לא. מסיבה אמיתית עם קרקרים ודג מלוח, עם בקבוק יין וכמה בקבוקים של 'לחיים' על השולחן, עם שירה וקצת ריקודים. לחצתי לכל אחד ואחד מהם את היד, אמרתי להם תודה, מעומק הלב, עם דמעות בעיניים. כששמעתי מהם שהיו עוד כמה

שהשתתפו באותה פריצה גדולה לביתי, ולא ידעתי עליהם עד כה, הצטערתי מאוד שלא הזמנתי גם אותם לאותה מסיבה. אני לא רוצה לפספס אף אחד, אני חייב ללחוץ יד לכל אחד מהם, להסתכל לו בעיניים ולומר לו תודה רבה!

עכשיו זה השלב שבו אתם אומרים לעצמכם, פשש, ראייתם? לא פלא! הוא מגיד שיעור ב'דרשו', מוסר שיעורים בדף היומי ובעמוד היומי בבבלי ובירושלמי, ממש 'בעל מדרגה', לכן הוא מקיים בעצמו את הפסוק "אם רעב שונאך האכילהו לחם", אנשים מתפרצים אליו לבית ועושים לו דברים כאלו, והוא נותן להם לאכול ולשתות ועוד אומר להם תודה רבה.

אה! ממש בעל מדרגה!!! אבל האמת? זה לא הסיפור בכלל. אלא מה?

האנשים האלו הם לא עבריינים, הם צדיקים גדולים ומתנדבים בארגוני ההצלה. הם השכיבו אותי על הרצפה כדי לעשות בי החייה, שלא עזרה כלום עד שהם נתנו לי שוק חשמלי עם דפיבלטור שאחד מהם הביא אתו.

הם דקרו אותי כדי להזריק לי חומרים ממריצים ללב, כל מה שהם עשו היה לטפל בי ולהציל לי את החיים.

כשהשורות האלו נכתבות, הצלעות שלי עדיין כואבות מעוצמת הלחיצות שהם לחצו עלי. ככלל הנראה הם גם שברו לי כמה צלעות, זה קורה בדרך כלל כשעושים החייה.

אבל אני אומר להם תודה רבה! אוי כמה שאני מודה להם. אני לא יכול להפסיק לחשוב על זה! מעתה ולעולם ועד, בכל פעם שאני אפגוש אחד מהם ברחוב אני תמיד אגש לומר לו שלום, לדרוש בשלומו ולומר לו שוב תודה. כי כשמישהו מציל לך את החיים זה לא מספיק לומר לו תודה פעם אחת ודי, זה משהו שאתה מודה עליו כל עוד אתה חי!

בסוף, וגם בהתחלה - הכל לטובה!!!

אני עדיין נמצא כרגע תחת הרושם העצום של האירוע שאירע לי, והמסר הזה פשוט מפעפע בתוכי, אבל אני יודע שבעוד שבוע או שבועיים התחושה הזאת תתקחה, בעוד שנה או שנתיים אני כנראה אצטרך להתחזק כמו כולם כדי לזכור שהכל לטובה וכו', אבל עכשיו התחושה הזאת חזקה אצלי מאוד, ולכן אני מעלה אותה על הכתב, בתקווה שיהיה לה קיום לאורך זמן, ועל הדרך אולי כמה אנשים נוספים יתחזקו מה'מחשבה אחת של מוסר' הזאת.

בפרשתנו כתוב 'ויפגע במקום וילן שם', אומר רש"י "ורבותינו פרשו לשון תפילה, כמו "אל תפגע בי".

אומרים בשם הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב זיע"א, שמבאר למה תפילה נקראת בלשון פגיעה, כי כשיהודי מתפלל "דארף מן פגע'ן". צריך להיות כמו 'פגע', באידיש זה ביטוי ל'נודניק'. אדם שמבקש עוד פעם ועוד פעם, ולא נרגע עד שהוא מקבל את רצונו. כך צריכים להתפלל, "קוה אל ה', חזק ויאמץ ליבך ו... קוה אל ה'!". עוד פעם ועוד פעם, לבקש שוב ושוב, בלי להתעצל.

ברשותכם, אני רוצה להניח את האצבע על עוד נקודה שהתחדדה אצלי מאוד בימים האחרונים, מאז שהתעוררתי והערפל שהתרוצץ לי בראש כתוצאה מההרדמה והטראומה החל להתפזר מעט.

נער הייתי, ועוד לא זקנתי אבל אני כבר לא ילד צעיר, ברוך ה' אני זוכה להתפלל שמונה עשרה שלוש פעמים ביום כבר ארבעים שנה פחות או יותר. בחישוב מהיר זה יוצא שהתפללתי בערך 12 אלף פעמים תפילת שמונה עשרה של חול, שכולל גם את ברכת 'רפאנו'. ובכן, מיותר לציין ש-12 אלף פעמים אמרתי את התפילה הזאת, ואף פעם לא זכיתי לכוון בה מעומק הלב כמו שאני זוכה לכוון בימים האחרונים.

למה? כי לא הרגשתי אותה על הברש שלי!

כשמרגישים את זה על הברש, זה אחרת.

ועכשיו אני חושב לעצמי... אדוני, אתה יודע שבתפילת שמונה עשרה יש לא פחות מ-19 ברכות???

מה עם 'אתה חונן', את זה אתה כן מרגיש על הברש שלך? אם פעם אחת ייתנו לי משמים כזאת מתנה מיוחדת שאזכה להגיע ליכולת חשיבה מופלאה כמו אחד מהראשונים, ואז אחזור להיות עמרם בינעט מבית שמש, איך יראה ה'אתה חונן' שלי אחר כך?!

ואם יתנו לי פעם אחת להבין מה המשמעות של חטא, יפקחו לי את העיניים שאוכל לראות איך שהוא מלכלך ומטנף את הנשמה המאירה באור יקרות ומעיב את הזוהר שלה, האם ה'סלח לנו' שלי יראה אותו הדבר? בוודאי שלא.

ומה לגבי 'ולירושלים עירך'? אם אוכל לדמיין איך נראית ירושלים בתפארתה, להסתובב בעזרה בחיל ורעדה ולהרגיש את השראת השכינה המיוחדת שהיתה שם, האם לא אזעק ואתחנן בשארית כוחותי "ותשכון בתוכה כאשר דברת...?"

אלא מה? אנחנו אנשים קטנים, אנחנו לא מסוגלים להרים את

כמו שהצהרתי בתחילת המאמר, התיאור שתיארתי לכם אמיתי ונכון. אני כבר כמעט הייתי בעולם שכולו טוב, ויש אומרים שכבר הייתי, ומשכו אותי בחזרה.

היה לי דום לב, הלב לא פעם במשך שלוש וחצי דקות, לא נשמתו ולא היה שום תנועה. אם הייתי מחובר למוניטור, היינו מקבלים צפצוף ארוך וקו ישר...

אבל בחסדי שמים, המאמר הזה נכתב שבוע לאחר מכן, ביום חמישי פרשת חיי שרה, אני כבר בבית, אוכל, ישן, מתפלל, לומד, מדבר בטלפון, מתנהג כאחד האדם. נכון, אני עוד חלש קצת, הגוף עבר טראומה עצומה ולוקח לו זמן להתאושש אבל אני חי! ברוך הוא וברוך שמו!

אבל למה אני מספר לכם את הסיפור הזה? בגלל שהוא טומן בחובו מסר עמוק שחשוב מאוד לזכור אותו, וללכת אתו בכל עת ובכל מצב.

לפעמים אנחנו חוטפים מכה, ואחריה עוד אחת, ועד עוד בומבה. הקב"ה ממטיר עלינו אירועים כואבים, ואפילו כואבים מאוד. אנחנו מרימים עיניים לשמים ואומרים די אבא, די! אנחנו לא יכולים לסבול את זה! זה כואב! אבל לפעמים אחרי שמרימים עיניים מגיע עוד פליק חזק, ואחר כך שוק חשמלי שאם יתנו אותו לאדם בריא, הוא עלול למות כתוצאה מכך, חלילה.

אם רק היינו יכולים לפקוח אחר כך את העיניים ולהבין שכל המכות האלו היו לטובתנו, כדי להציל לנו את החיים

אם רק היינו יכולים לפקוח אחר כך את העיניים ולהבין שכל המכות האלו היו לטובתנו, כדי להציל לנו את החיים, כמה היינו מודים לקב"ה על כל מאורע ומאורע שעבר עלינו. אחחחח תודה רבה שנפלטתי ברחוב ושברתי רגל, תודה רבה שתפס אותי שוטר וקיבלתי קנס של אלף שקל, תודה רבה שהחזירו לי את הוראות הקבע בבנק, או שלא קיבלו אותי לשיבה או לכולל שרציתי להתקבל אליהם.

זה כואב, זה נראה לנו כמו משהו שקורה לרעתנו חלילה, אבל 'נאמנים פצעי אוהב', אם הקב"ה עשה לנו את זה, הוא יודע למה הוא עושה, ואנחנו צריכים רק להתבונן בעניין ולהבין שבסוף בסוף

כל הנוסעים החלו צוחקים על החרדים, והוא הרגיש שהוא הולך לנסוע שלוש שעות עם אנשים שכל הדרך מתכוונים לצחוק על החרדיים, ולגחך על כל הקדוש והיקר לנו. חשב וחשב מה עושים?

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',
עם מסר חשוב מאין כמוהו לציבור עמלי התורה, בצל הלחימה בדרום ובצפון

מלחמה קשה ניטשת בדרום הארץ ובצפונה, עשרות אלפים מאחינו בני ישראל עומדים בחזית מול מחבלים ומפגעים ומסכנים עצמם, כך דרכה של השתדלות כדי להסיר מאיתנו את איום שונאינו שבדרום, וה' הטוב יחוס וירחם על כולנו להינצל מחרבו של ישמעאל פרא האדם.

ארגונים רבים שולחים משלוחי מזון ודברי עידוד לנלחמים בדרום, אך האווירה סוחפת גם רבים שאינם נמנים עם ארגוני החסד, ויש אשר בחוסר האחריות אף עושים פעולות של התחברות עם כאלו אשר אינם מתאימים לרוח עולם התורה, ועל כך יוצא מרן גאון ישראל רבי דב לנדוי שליט"א במכתב ובו הוא מביע דעת תורה צרופה כי תפקיד בן התורה הוא לשבת וללמוד, אין לנו נושא בעול עם חברו יותר מעמל ושקידת התורה.

דבריהם של גדולי ישראל אינם צריכים ראייה, אך אנו עלינו לחזק את הדברים בקרבנו כדי להבין את גודל האחריות העומד מאחורי מכתב שכזה.

בחז"ל חז"ל אומרים: "רשע אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי, אומרים לו כלום נאה הייתי מיוסף?" תארו לעצמכם משגיח בישיבה שואל בחור מדוע לא נוכחת היום בסדר א', הוא אומר לו הייתי אנוס! לשאלת המגיח איזה אנוס היה לך שהצדיק את אי עמידה בסדרי הישיבה? הוא עונה: הייתי חייב להתרועע עם חבריי על הברזלים בצומת הרחובות... האם טיעון כזה התקבל? אם עד עתה היה סיבה להעמיד אותנו על אי עמידתו בסדרי הישיבה עכשיו יש סיבה מוצדקת להרחיקו ת"ק פרסה מהישיבה!

איזה מן תשובה זאת שאומר הבטלן לא יכולתי ללמוד תורה "הייתי טרוד ביצרי"

איזה מן תשובה זאת שאומר הבטלן בב"ד של מעלה, לא יכולתי ללמוד תורה "הייתי טרוד ביצרי" - היה לי צורך לעשות עבירות, זה גזל ממנו כוחות וזמן לא יכולתי ללמוד תורה! וכי צריך לענות תשובה לכזה מן שוטה?!

על שאלה זו עמד כבר רבי איצ'לה בלאזר ובדבריו חפץ היה להדגיש עד כמה התירוץ הזה מוגחך, הוא הביא את סיפורו של רבינו יוסף חיים מבגדד - הבן איש חי: יהודי ניגש לרב בערב יום כיפור ושאלתו

בפיו, כיצד עליו לחזור בתשובה הוא פספס "מים אחרונים", שואל אותו הרב ומדוע באמת לא נטלת מים אחרונים, ענה שהיות ולא נטל מים ראשונים חשב שאין מן הראוי ליטול מים אחרונים במקרה כזה, ומדוע לא נטלת מים ראשונים, ענה שלא ראה לנכון ליטול ידיים כי

המסעדה בה סעד היתה מסעדה של מאכלי טריפות ונבילות... "אוי", הזדעק הרב, "מכל עשרות המסעדות בעיר לא מצאת לנכון להיכנס רק למסעדה של נבילות וטרפות?". ענה האיש ביושב: "התחשק לי מאוד לאכול, חיפשתי מסעדה אך היות וזה היה בשבת לא היה אף מסעדה כשירה פתוחה!!!". ועם כל זה האדם מגיע לבקש דרך תשובה על מה שלא נטל מים אחרונים!

כך, אומר רבי איצ'לה נראה אותו אחד שתירוצו על אי עיסוקו בתורה הוא בגלל שהיה טרוד בעבירות חמורות, לכאורה הטענה שטוענים עליו הרבה פחות חמורה מתירוצו הנוראי! אלא, אומר רבי איצ'לה "כתוב כאן שכל מחדל שיתגלה בשמים הוא קטן יותר מאשר ביטול תורה!"

הבן איש חי מעורר: נשים לב שכאשר רוצים לזהות בן אדם קוראים לו בשמו ובשם אביו "יוסף בן שמעון" אבל כשאדם חולה לא מזכירים את שם אביו אומרים את שם אמו, וכל כך למה? כי אנו מחפשים זכויות עבור החולה, שם האבא יתכן ועל ראשו קיימת ביטול תורה

זה יעורר רק חובה, האמא אינה מצווה על לימוד התורה אין לה עוון ביטול תורה נזכיר את שם האם. וללמדנו כוחה של לימוד התורה מעל הכל, ולכן גם יתבע האדם על ביטול תורה מעל לכל התביעות. כולנו אומרים בכל בוקר את משנת 'אלו דברים' וממשיכים בברייתא המונה את כל הדברים שאדם אוכל פרותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, ומסיימים "ותלמוד תורה כנגד כולם". יתכן וזה מתקבל אצלנו כמשפט נאה, ולא, חלילה מלחשוב כן, תלמוד תורה כנגד כולם היא גם בערכה, גם בשכרה, גם בכוח השפעתה הרב לרומם את האדם ולהביאו להיות חלק אלוה-ממעל, וממילא היא גם כנגד כולם בכח ההגנה שלה. בימים אלו כשעם ישראל בכל אתר נמצאים בסכנה מהאומות הרודפים אותנו, כל התקדשות, כל תפילה יותר בכוונה כל מעשה חסד מגינים, זועק מרן הגר"ד לנדו, אבל תלמוד תורה כנגד כולם, ואלו שזוכים לישב יומם ולילה באהלה של תורה מה להם לחפש אחר עצות של חלוקת צולנ'ט וכדו' ישבו ויגנו עם ההגנה השקולה כנגד הכל - עמל ויגיעת התורה הקדושה. חז"ל (מכות י' ע"א) כבר אמרו "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה שערי ירושלם שהיו עוסקים בתורה" כל כוח הלוחמים בחזית היא רק מכוחם של אלו העוסקים בתורה.

הם החליטו שהם יגידו על ר' זאב שהוא בן 17 והוא קצת יותר צעיר והוא ג"כ קצת יותר צעיר...

ברצוני לשתף את הקוראים הנכבדים במשפט נכון ואמיתי שאמר אחד מתלמידי החכמים שהיה בדור האחרון - הגה"צ רבי עזרא נוביק זצ"ל, אבל לפני כן קצת רקע, כדאי לראות מהי כוחה של לימוד תורה בעמל וברייתא, מאיפה הוא מוביל לאיפה. סיפר אחד מידידיו, הג"ר איתן גרין זצ"ל (בימי הקמת ישיבת "תפרח" כיהן כאחד מראשי הישיבה, עד שחלה והוזקק לעזוב את משרתו). כיצד הם גדלו: שניהם היו תושבי העיר וושינגטון. החינוך החרדי היה שם חלש מאוד, על אף ששניהם גדלו בבתים של יראי אלוקים אבל פשוט לא היה שם בתי חינוך תורניים ברמה סבירה. פשע היה שם בווינגטון בשפע, רוב הילדים הגויים איתם חיו היו עבריינים צעירים, והם עצמם בקושי למדו תורה בילדותם. כשהגיעו לגיל שתיים עשרה הוחלט להקים ישיבה קטנה בבולטימור, הם הצטרפו לקבוצת התלמידים ובמבחן הקבלה לא ידעו לענות בעל פה אפילו על השאלה מה היו עשר המכות! הם הצליחו לשחזר רק שלוש מתוכן, אך לאחר שלושה חודשים כבר ישבו בשיעורי צרפתית [שהיתה חובה ללימוד בארה"ב], הניחו על ברכיהם, מתחת לשולחן, את שו"ת רבי עקיבא אייגר, ולמדו! וכיצד הגיעו לכך? הביאו לישיבה את הגאון רבי יעקב ברובסקי זצ"ל שהיה מגדולי גידולי קמניץ, תלמיד מובהק של הגאון רבי ברוך

בער זי"ע, כדי לשמש כמגיד שיעור. הוא נעמד למסור להם שיעור באידיש, סגר את עיניו, ראה עצמו כאלו הוא בקמניץ, והחל מלמדם סוגיות עם "קצות החושן" ו"שב שמעתתא". הם לא הבינו את המילים שלו, עד שלחשו אחד לשני שהוא הגיע משנחאי, ולכן מסתבר שהוא מדבר בסינית! אבל הוא המשיך לומר את השיעור באותה ריתחא שראה אצל רבי ברוך בער, והריתחא הזאת חדרה לעצמותיהם, עד שלימים גדלו רוב התלמידים והיו למרביצי תורה מופלגים!

לרבי עזרא היו שני חברים האחד בעל הזאב יטרף, רבי זאב רובמן, ר' זאב חיבר 60 ספרים, בשנתיים האחרונות שלו הספיק לחבר שמונה ספרים! החבר הנוסף היה ר' איתן גרין כשסיימו את לימודם בישיבה קטנה בבולטימור (הישיבה עצמה היתה אקדמאית תורנית), החליטו לנסוע לנסות להתקבל לישיבת ליקווד, הבעיה שליכווד אינה מיועדת לבחורים בגילם, שם מגיעים בחורים מעל גיל 20, ר' זאב רובמן היה בן 17 ר' עזרא נוביק היה בן 16.5 ור' איתן היה בן 15, הם החליטו שהם יגידו על ר' זאב שהוא בן 17 והוא קצת יותר צעיר והוא ג"כ קצת יותר צעיר... כך שישמע שכולם בערך בגיל 17. וכך הווה.

לנסוע מבולטימור בימים ההם היה אתגר לא פשוט, מדובר על נסיעה של קרוב לעשר שעות ברכב, והם התרוצצו ברכבות ואוטובוסים. פלאפונים כמובן שלא היו, וגם טלפונים ציבוריים לא היה כל כך בנמצא, כך שהם לא עדכנו את ההורים במצבם. הם הגיעו לרבי אהרן קוטלר שאמר להם שהוא לא יכול לקחת מישיבה תיכונית, שילכו קודם לשלושה חודשים לישיבה שלומדים רק לימודי קודש ואז יקבל אותם, וכך באמת עשו. אביו של ר' איתן - רבי צמח גרין, למד בסלבודקא עם רבי אהרן ותמיד כשנפגשו היו מדברים בלימוד, הוא היה רב בושינגטון. רבי צמח לא הבין מה קורא עם בנו, בנו מסתובב ואינו יודע מה אתו, הוא הרים טלפון לרבי אהרן ואומר לו שבכלל כל הסיפור לא מוצא חן בעיניו... בחור בן 15 צריך כבר ללכת לליקווד? והם הלא עשו את עצמם שהם כולם בערך בני 17.

רבי אהרן כידוע היה רחוק משקר בתכלית הריחוק. הוא לא הבין איך יהודי יכול בכלל לשקר, זה הרי נגד הטבע של יהודי! הרהר רבי אהרן מעט, ואמר לידיו הרב גרין "עד כדי כך הם אוהבים תורה, שהם נוסעים במסירות מבולטימור, ולא זו בלבד אלא שהם מסוגלים אפילו לשקר, רק כדי לעלות בתורה, משמע שאהבת התורה שלהם היא יוצאת דופן. עם אהבת תורה כזאת יש פוטנציאל לגדול, ואם כן ראויים הם להתקבל לישיבה באופן מיידי! ואכן רבי אהרן קיבל אותם מיד לישיבה.

וכאן אני מגיע למשפט הנפלא של ר' עזרא, לפני למעלה מ-60 שנה

וכאן אני מגיע למשפט הנפלא של ר' עזרא, לפני למעלה מ-60 שנה, בערך בשנת תשכ"ט כיהן ר' עזרא כראש ישיבה בבאר שבע

יצאתי החוצה, ולאחר זמן מה חזרתי הביתה וראיתי לנגד עיני מחזה נורא! הרבי מטאלנא זיע"א, שכב על הרצפה, וזחל על רצפת הבית. כמוזן שרצתי אליו בחרדה גדולה, הייתי בטוח שהוא נפל, אבל הרבי הרגיע אותי ואמר לי שהכל בסדר הוא לא נפל...

הגה"ח רבי אליהו דינקל שליט"א משגיח בישיבות סדיגורא וטשכנוב, מספר על הקשר המיוחד שלו עם נושא אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה' לפני השינה

יוחנן וסרמן

וישָׁכַב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כה"א)

שמי שלא היה רבי בגיל שבע, לא יוכל להיות רבי גם בגיל שבעים. כלומר, להיות רבי זה משהו שעובדים עליו ממש מההתחלה. "אני למדתי עם הרבי מטאלנא ביחד בישיבה, והיינו ישינים באותו חדר במשך תקופה. אני זוכר עד היום את האופן המיוחד שבו הוא היה אומר 'קריאת שמע שעל המיטה' מדי ערב לפני שהלך לישון, איך הוא היה חוגר את הגרטל ואומר את הנוסח של קריאת שמע בהתעוררות גדולה, בבכיות ותחנונים. נו, אם הוא היה רבי בתור בחור צעיר, בטח גם היום הוא רבי גדול, לכן שלחתי לו קוויטל".

אבל היה דבר אחד שהוא מאוד התעקש לעשות בכוחות עצמו

"כמשמש בקודש, הייתי דואג לרבי לכל דבר ועניין", מספר הרב דינקל, "ממש גרתי אצלו בבית, אבל היה דבר אחד שהוא מאוד התעקש לעשות בכוחות עצמו, להכין לעצמו את ה'נעגל ואסר' - את הספל והקערה לנטילת ידיים סמוך למיטה. "הנושא הזה של נטילת ידיים, הוא הלכה פסוקה שאסור ללכת ארבע אמות בלי נטילת ידיים. במקומות רבים נהגו להקל ולסמוך

כבר שנים רבות מתעסק הרה"ח רבי אליהו דינקל, עם נושא אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה'. הוא נוהג להדפיס קונטרסים של קריאת שמע שעל המיטה באלפי עותקים, ולהפיץ אותם בישיבות ובכל מקום אפשרי. מדובר בקונטרסים הכוללים את נוסח קריאת שמע המקובל, לצידו גם הנוסח של קריאת שמע שעל המיטה על פי הסדר שתקן רבינו האריז"ל, ובנוסף קונטרס עם ליקוט מיוחד במינו של ענייני אמירת קריאת שמע שעל המיטה וכל ענייני השינה על פי ההלכה, כדת וכדין.

מאחורי העיסוק של הרב דינקל, משגיח בישיבות סדיגורא וטשכנוב, מסתתר הקשר האדוק שהיה לו עם מורו ורבו כ"ק מרן אדמו"ר מטאלנא זצ"ל, ש'הוריש' לו את העיסוק בנושא, כפי ששמענו מפיו. "אצל הרבי שלי, הנושא הזה של ללכת לישון כמו יהודי, היה אש בוערת. כמוזן שהחלק הכי בולט זה אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה', אבל זה לא רק זה.

"אני אספר לכם עובדה מעניינת, בעצם שני סיפורים, שמהם תבינו כמה שזה היה חלק מהותי ממנו כל ימי חייו.

"זכיתי להיות המשמש בקודש אצל הרבי זצ"ל", מספר הרב דינקל כשיותר מנימה של געגוע נשזרת בקולו, "באחת הפעמים הגיעה מעטפה אל הרבי. את המעטפה הזאת שלח הגאון רבי שמואל ברוך ורנר זצ"ל, אב"ד תל אביב, שהתגורר בבני ברק, והיה מוכר כגאון בתורה, אבל לא היה לו איזה קשר מיוחד לחסידות, בטח לא לחסידות טאלנא, והנה הוא שולח לרבי מטאלנא קוויטל עם השם שלו ושל אמו, ושמות הילדים שלו... זה מאוד הפתיע אותי, והחלטתי שאני חייב לבדוק מה מסתתר מאחורי זה.

"בהזדמנות הקרובה, כשיצא לי לבקר בבני ברק, עליתי לביתו של הרב ורנר זצ"ל, ושאלתי אותו גליונות, ילמדנו רבינו! אני ראיתי שהרב שלח קוויטל לרבי מטאלנא, ואני מאוד סקרן לדעת איזה קשר יש לרב ולרבי מטאלנא...

"הרב ורנר קיבל אותי במאור פנים, וענה לי בשמחה על השאלה שלי. "ישנו ווארט חסידי, כמדומני בשם רבי דוד מלעלוב זיע"א,

בהלכה, וגם מתוך הזוהר וספרי החסידות דברים שהם בבחינת מילי דחסידותא, אבל עניינים שהוא ראה אותם כעקרוניים במיוחד. "במשך זמן רב התעכבה ההדפסה של הקונטרסים, כי הוא היה רצה לעבור על זה שוב ושוב, להגיה, לתקן, לשפר, להוסיף להוריד חלקים שהם פחות דחופים.

"פעם אחת יצאנו לנסיעה מירושלים לטבריה, ולפני שיצאנו הצעת לרבי שאני אתן לו את הדפים של הקונטרס העתידי, והוא יוכל להגיה אותם בדרך. הרבי שמח על ההצעה, הבאתי לו את הדפים, וכל הדרך הוא ישב על זה, עבר על כל דבר וסימן בצד סימונים, כשהוא מסביר לי שהוא החליט לקצר את זה קצת, כדי שיהיה שווה לכל נפש ויתאים לכל יהודי באשר הוא.

"כשהגענו לטבריה הגיש לי הרבי את הדפים, ואמר לי שצריכים להדפיס אותם מחדש, אבל להשמיט את מה שהוא החליט שצריכים להשמיט.

"לקחתי את הדפים וראיתי שהוא סימן 'וי' ליד חלק מהקטעים, בעוד האחרים נשארו בלי סימון. דאגתי למחוק את כל אלו שלא סומן לידם 'וי', ומהחומר שנשאר הדפסתי טיוטה נוספת והגשתי לרבי.

"הוא הסתכל על זה רגע, ואז אמר לי: "אבל הדפסת בדיוק כל מה שרציתי להשמיט... ואת כל מה שרציתי שישאר השמטת! לא ראית שסימנתי 'וי' ליד הקטעים שצריכים להשמיט???"

"אמרתי לי "אבל רבי, 'וי' זה סימן שמסמנים כדי לאשר משהו, כשרוצים לפסול, להשמיט צריכים לסמן 'איקס'.

"הביט בי הרבי במבט מוכיח: "וכי אפשר לסמן 'איקס' על דברי תורה???" אם צריכים להשמיט משמיטים, אבל חלילה לי מלסמן 'איקס' על דברי תורה".

אני ירשתי את העניין הזה של הדאגה ל'קריאת שמע שעל המיטה'

"בסופו של דבר הובא הקונטרס לדפוס, הרבי הדפיס אותו באלפי עותקים ודאג לחלק ולהפיץ, וההיענות היתה מאוד גבוהה. אנשים מאוד התלהבו והעידו שזה ממש גרם להם להתחזק מאוד בנושא הזה של אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה' בכוונה ובהתלהבות, ללכת לישון כמו יהודים וממילא גם לקום בבוקר כמו יהודים.

"כשכבה נר המערבי ונסתלק רבינו זצ"ל, אני ירשתי את העניין הזה של הדאגה ל'קריאת שמע שעל המיטה', כמו שאומרים צדיקים שהפירוש בלשון 'שבק חיים לכל חי' הוא שכשצדיק נפטר כל אחד יכול ל'רשת' ממנו את ההנהגות שלו והמדרגות שלו.

"הקונטרסים שהרבי הדפיס נגמרו, אבל אני זכיתי להדפיס עוד כמה מהדורות, כל פעם קצת, כמה אלפים בודדים לכל היותר, ואותם אני מחלק חנם אין כסף לכל מי שמבקש. יש ישיבות רבות שמבקשות ממני כמויות כדי לתת לכל הבחורים, תמיד לפני בין הזמנים אני

על הדעה שתחת קורת גג אחת זה נחשב כארבע אמות, אבל במקומות אחרים כן מחמירים בזה ואצל החסידים מאוד הקפידו על כך, עד כדי כך שמקפידים אפילו לא להניח את הרגליים על גבי הקרקע לפני שנוטלים ידיים.

"המקור לקפידת הזאת הוא מהרבי רבי זושא מאניפולי שאמר שהפסוק בתהילים "יתייצב על דרך לא טוב, רע לא ימאס", מדבר על מי שמניח רגליים על הקרקע לפני נטילת ידיים ובכך הוא נותן זקיפות קומה לכוחות הלא טובים שמנסים להחטיא את האדם ולהפיל אותו מדרך הישר.

"הרבי זצ"ל היה מקפיד על זה מאוד, ואם היה קם באמצע הלילה, אפילו מספר פעמים, היה נוטל ידיים בכל פעם, ורק לאחר מכן ירד מהמיטה, ואם היה חוזר לישון היה ממלא שוב את הספל לנטילת ידיים.

"אני הייתי אומר לו פעמים רבות שחבל שהוא מתאמץ, הוא כבר היה אז זקן מאוד, קרוב לגיל 90, שיסמוך עלי בעניין, אני אדאג למלא לו מים לנטילת ידיים, אבל הוא התעקש והיה ממלא בכל פעם לבדו.

"פעם אחת הרבי היה יותר חלש מהרגיל והוא הסכים לסמוך עלי. הוא נשכב לישון, ואני הייתי אמור למלא לו מים לנטילת ידיים, אבל את חטאי אני מזכיר... שכחתי לגמרי. יצאתי החוצה, ולאחר זמן מה חזרתי הביתה וראיתי לנגד עיני מחזה נורא!

"הרבי שכב על הרצפה, וזחל בכוחות לא לו על רצפת הבית. כמובן שנזעקתי רצתי אליו בחרדה גדולה, הייתי בטוח שהוא נפל, אבל הרבי הרגיע אותי ואמר לי שהכל בסדר הוא לא נפל...

"הייתי צריך לקום מהמיטה", הוא אמר לי, "ולא היו לי מים לנטילת ידיים. אני לא יכול להניח את כף רגלי על הרצפה בלי ליטול ידיים, אז הפלתי את עצמי מהמיטה על הרצפה, וכך אני זוחל ליטול ידיים בלי שאצטרך לעמוד לפני נטילת ידיים..."

"דבר אחד כאב לו מאוד"

"דבר אחד כאב לו מאוד", מספר הרב דינקל על מורו ורבו, "הוא אמר שיש נושאים שלמרבה הצער לא מלמדים אותם את הילדים. אחד הנושאים האלו זה הנושא של ללכת לישון כמו יהודי. הרי כשהילד קטן מאוד זה מוקדם מכדי ללמד אותו, ולאחר מכן הוא גדל וההורים לא שמים לב שבעצם הם לא לימדו אותו. גם דוגמה אישית קשה לתת לילדים בתחום הזה כי בדרך כלל משכיבים אותם לישון מוקדם, לפני ההורים, וכך יוצא שהנושא החשוב הזה מוזנח ולא מטופל.

"לכן הוא החליט להדפיס סדר 'קריאת שמע שעל המיטה', יחד עם קונטרס הלכתי שירכז את כל ההלכות והדברים שצריכים לדעת בנושא השינה.

"הוא השקיע המון עבודה בקונטרס הזה, ליקט וליקט את כל מאמרי חז"ל בעניין הזה של איך צריך יהודי לישון, את הציטוטים

כשהתחיל המחזור הנוכחי של 'הדף היומי' יצרתי קשר עם הנהלת 'דרשו', והצעתי להם שאקליט שיעורים על תוס', לימוד בתמצות, בבהירות, והשיעורים יפורסמו בקו השיעורים של 'דרשו'. זה היה נשמע קצת משונה, מי לומד תוס' בלי ללמוד את הגמרא? אמרו לי שנעשה נסיון...

הרה"ג רבי דוד בוק שליט"א מסביר על שיעורי התוס' היחודיים שמוקלטים ומושמעים בקו 'דרשו'.

הרה"ג ר' דוד בוק, היה אברך כולל כמו כל האברכים. שוקד על תלמודו ושמח בחלקו. ובכל זאת, תמיהה אחת גדולה קיננה בלבו, ועימה כמיהה עזה להביא לשינוי המצב.

"במשך זמן רב הציקה לי השאלה, למה רוב האנשים שלומדים גמרא, לא לומדים אותה עם פירוש התוס' כסדר. איך זה יכול להיות? ברוך ה', אכשר דרא, לימוד הגמרא נפוץ מאוד, שיעורים בעיון ובבקיאות אפשר למצוא בכל פינה, אין בית כנסת שאין בו כמה וכמה שיעורים, אנשים רבים לומדים בחברותות או לבד, דומני שאין בארץ שום ספר שנמכר במספרים גבוהים יותר מ'תלמוד בבלי', ובכל זאת, אם תבקשו בשווקים וברחובות את האדם שזכה לסיים את הש"ס כולו, תמצאו המונים כאלו, אבל אם תחפשו את האדם שסיים את הש"ס עם תוס', סביר להניח שתהיה זאת משימה מאוד מורכבת.

"הגעתי למסקנה שהסיבה לכך מורכבת מכמה חלקים. קודם כל אנשים רגילים לחשוב, במידה מסוימת של צדק, שהעיקר זה גמרא עם רש"י, ושהתוס' כשמו כן הוא, תוספת, משהו שלא חייבים אלא רק אם רוצים להוסיף עוד נדבך.

"מעבר לכך, לא תמיד יש לנו זמן להבין את דברי התוס'. בין אם מדובר באברך עם סדר יום עמוס בלימודים ובין אם זה אדם שעובד לפרנסתו ומקדיש בערב שעה או שעתיים ללימוד גמרא, וגם אם זה בחור בישיבה שיש לו סדרים מלאים ואין עיתותיו בידו, ולכן, נאלצים לדלג על תוס' פה ותוס' שם.

"לפעמים יושב אדם מול התוס' ולא מצליח להבין מה הוא אומר. מה השאלה ומה התירוץ, איך התירוץ הזה מסביר את השאלה? פעמים רבות צריכים לפתוח עוד גמרא ואפילו שתיים, במסכתות אחרות, כדי להבין על מה תוס' מדבר ואיך זה סותר את מה שכתוב בסוגיא שלנו.

"אז מה עושים? מדלגים... בפעם הראשונה מסמנים את ה'חלל' שנוצר, יש כאן תוס' שאני צריך להשלים. כך גם בפעם השניה והשלישית, וכשמגיעים למצב של 'רבים חללים הפילה', כבר מפסיקים לסמן ומוותרים על הרעיון של השלמת המסכת כולה עם כל התוס', ואז, כשכבר אין אתגר ויעד, הלימוד של התוס' בדפים הנותרים הופך להיות קשה שבעתיים."

זה נשמע שאכן היטבתם להגדיר את הבעיה, אבל איפה נמצא הפיתרון?

"אולי יש יותר מפתרון אחד... יש ספרים שונים שנכתבו על התוס', חיבורים שמבארים תוס' במסכתות שונות, אבל החיבורים האלו לא היו שלמים, הם היו רק על מסכתות ישיבתיות וגם בהן רק על חלק מהפרקים.

"ניסיתי לבדוק אם יש שיעורים בתוס', ומצאתי שלמרות שבדורנו יש ב"ה שפע עצום של שיעורים בכל מקצועות התורה, ואפשר להיכנס ל'קול הלשון' ולמצוא שם שיעורים בכל תחום ותחום, הנושא הזה של לימוד התוס' נזנח, וגם שם יש שיעורים על תוס', אבל רק במסכתות ספציפיות ובמספר דפים קטן, לא משהו שמנסה להקיף מסכתות שלמות ובוודאי שלא הש"ס.

"כשהתחיל המחזור הנוכחי של 'הדף היומי' יצרתי קשר עם הנהלת 'דרשו', והצעתי להם שאולי אני אקליט שיעורים על תוס', לימוד בתמצות, בבהירות, והשיעורים יפורסמו בקו השיעורים של 'דרשו'. בתחילה זה היה נשמע הצעה קצת משונה, מי לומד תוס' בלי ללמוד את הגמרא? אבל הסברתי שיש מספיק שיעורים על הגמרא, ועל התוס' אין שיעורים. אמרו לי שבסדר, אני יכול לנסות, ונראה איך זה יתפתח.

"התחלתי בצורה די פרימיטיבית. ישבתי עם מכשיר הקלטה פשוט, ולמדתי את התוס', ולאחר מכן שלחתי להם את השיעורים המוקלטים לפי הקצב.

"פתאום התברר שיש לזה ביקוש. יותר ויותר אנשים הקשיבו לשיעורים, והנהלת 'דרשו' החליטה שאם יש ביקוש, הם משדרגים

את המערך.

"עכשיו התחלנו ללמוד את הש"ס כולו במסגרת 'עמוד היומי', ועברנו לשיעורים מצולמים, מול המצלמה, הרבה יותר מושקע, ובמקביל אני ממשיך לומר את השיעורים המוקלטים על סדר 'הדף היומי', בתקווה שהקב"ה יזכה אותי להשלים את הש"ס כולו גם בשיעורים מצולמים באיכות גבוהה לתועלת הרבים".

איך בדיוק זה פותר את הבעיה? הרי אמרנו שאנשים לא לומדים תוס' כי אין להם זמן???

"השיעורים מאוד עניינים, אני משתדל שלא להתרחב מעבר למה שכתוב בתוס' עצמו, להסביר כמה שיותר, במינימום זמן.

"יתירה מכך, אדם שלומד תוס' והגיע לקטע שהוא לא מבין, יכול פשוט ל'דפדף' בשיעור ולהגיע לקטע הספציפי, לשמוע את ההסבר ולחזור לתלמודו. במקום 'לשבור את הראש ולנסות להבין בהמשך רבע שעה, ובסוף לפעמים הוא מתייאש וממשיך הלאה כי הוא לא הצליח להבין, יש לו משהו אחר שכבר 'שבר את הראש' והתאמץ, ומגיש לו את ה'ואם תאמר' הזה שהוא התקשה בו, בצורה ברורה.

"זה גם חוסך זמן למי שממהר, זה מסייע בהבנה למי שחושש שהוא לא יצליח להבין הכל, זה גם מאפשר לעשות השלמות למי שכן לומד בכוחות עצמו ומחסיר פה ושם תוס', הוא יכול להשלים אותו כך במהירות בהאזנה לשיעור תוך כדי הליכה או נסיעה, או תוך כדי ארוחה. יש אנשים רבים שלומדים 'דף היומי' או 'עמוד היומי' בדרך, אבל להתעמק בתוס' תוך כדי נסיעה זה לא קל, וכך הם פשוט מאזינים לשיעור ועוקבים תוך כדי בתוך הגמרא אחרי דברי התוס', ויוצאים אם דבר שלם בידם.

"המציאות מראה שאנשים רבים מאוד נעזרים בזה בסייעתא דשמיא, ואני מקבל לא מעט תגובות של אנשים שמספרים לי כל אחד איך הוא נעזר בשיעורים האלו, מכל שכבות האוכלוסיה, ממגיד שיעורים ועד לבחורים צעירים, בעלי בתים אברכי כוללים, ממש מכל הסוגים והמינים".

סביר להניח שבין הקוראים יש גם כאלו שמרימים גבה ולא מבינים על מה המהומה. למה צריכים ללמוד תוס', לא עדיף להספיק עוד דף גמרא, ולהשאיר את התוס' לאחרי שנסיים את הש"ס פעמיים ושלוש???

"אנחנו אנשים קטנים מכדי להבין מה זה אומר ללמוד תוס'. היו לא מעט גדולי תורה וצדיקים שעמדו על כך בתוקף שכשלומדים גמרא צריכים ללמוד עם התוס', ובשום אופן לא הסכימו שתלמידיהם יוותרו על התוס' כדי להספיק יותר דפי גמרא.

"הרי כל בעלי התוס', התורה היתה פרושה לפניהם כשמלה, וראו להוסיף הערות על הגמרא, נקודות שרש"י לא הביא, או דברי רש"י שצריכים ביאור, וגמרות שנראות כסותרות זו את זו. הם ישבו על המדוכה יומם ולילה, כלשון הסמ"ג שהר"י, מגדולי בעלי התוס' "מפרש שמנעל של תלמידי חכמים כורכין אותם בדוחק וקושרין ואין חולצין מנעליהן מרגליהם אלא בליל שבת לפי שלומדים ככל הלילות של חול ושוכבים מעט במלבושיהם", כך הוא מתאר איך נראו תלמידי החכמים של צרפת, שהיו בעלי התוס'.

"וכן בהקדמה לספר צידה לדרך כותב על ר"י הזקן "העידו לי רבותי

הצרפתים", ומספר שקיבלו מרבם שהיו יושבים לפניו 60 רבנים וכל אחד היה בקי במסכת אחת בעל פה, והיו שומעים הלכה ממנו וישבו עד שנתבררו להם כל ספיקות שבגמרא וכל הלכה או מאמר תנא או אמורא שנראה היפך או סתירה למקום אחר ישבו ותיקנו על אופנו, וכן בכל השגה שהיתה על זקנם רבינו שלמה, כלומר על רש"י הקדוש. "אנחנו רואים גם בבית יוסף שמרן ה'בית יוסף' מבסס את פסקיו על דברי התוס' במקומות רבים מספור, כי הפשט של בעלי התוס' הוא לא רק לחידודי חלילה, אלא זהו עצם הביאור של הגמרא הקדושה, ובמקומות רבים גם הביאור בדברי רש"י".

איך באמת אתם מצליחים כך לבאר ולפרש כל מילה בתוס', זה הרי אתגר לא פשוט בכלל?

"דווקא בגלל שאני חייב לעמוד בקצב של מסירת השיעורים יש לי 'מחייב' מאוד חזק, ואם אני לא מבין איזה תוס' אני רץ לתלמיד חכם כלשהו שיעזור לי להבין, ואם ההסבר שלו לא הניח את דעתי אני הולך לחפש עוד תלמיד חכם מופלג, ומעיין בתלמידי רבינו יונה, וברא"ש וברי"ף, לא פעם הם מביאים איזו מילה שממנה ניתן להסיק שלזה התכוון תוס', או להיפך, שעל זה בא תוס' לחלוק וממילא הכל נהיה מובן. כמובן שזה אתגר לא פשוט, ואני מתפלל כל יום שאזכה לעמוד בו בסייעתא דשמיא".

האם אתם מרגישים הבדל בלימוד בין תוס' ב'דף היומי' לבין הלימוד ב'עמוד היומי'?

"קודם כל יש הבדל בניסיון. אחרי למעלה משלוש שנים שאני מוסר שיעורים בתוס', למדתי איך להנגיש את זה בצורה יותר טובה, קיבלתי הערות מהציבור והשתדלתי לשפר את ההגשה ולהיות יותר ברור למאזינים.

"מעבר לכך הציוד עצמו הרבה יותר איכותי, פעם הקלטתי בנגן פשוט, היום 'דרשו' נתנו לי אפשרות להקליט את השיעורים באולפן מקצועי, עם ציוד מאוד איכותי וההקלטה הרבה יותר ברורה ובהירה, ממש קילורין לאוזניים.

"לגבי עצם הלימוד, מאחר ואני עצמי לומד 'עמוד היומי', ממילא גם הגישה שלי לתוס' יותר רחבה ומגיעה עם יותר ידע על השיטות והסברות של הראשונים האחרים בסוגיא, כך שזה גם מחדד לי יותר את הסברות והשיטות של תוס' עצמו.

"אבל בסופו של דבר אני מקפיד להישאר צמוד רק לתוס' בשיעורים הללו, ולא להתרחב מעבר לזה לשיטות נוספות, כי כל הרעיון הוא להקל על לימוד התוס' ולא להעמיס על הלומדים דברים נוספים, ושמחתי הרבה בביאור הנפלא של 'דרשו', המכונה 'עיון העמוד', יכול כל אחד למצוא לנפשו נחת עם כל כך הרבה ביאורים נפלאים, אשרי עין ראתה".

עכשיו שהתחלנו את השיעורים על העמוד היומי, התחלנו מחדש את שיעורי התוס' על העמוד, ואני קורא לכל אחד ואחד לבוא ולהצטרף

ניתן לשמוע את השיעורים בקו השיעורים של דרשו 077-2222-666

עמוד היומי - שלוחה 5 < 1 < 2

דף היומי - שלוחה 2 < 10

שואל הילד לרבה: יש לי שאלה, לפעמים כשאני מתעורר אני מחכה במיטה עד שאמא שלי תיטול ידיים האם מותר לי להתקשר לקו השגחה פרטית בטלפון, יכול להיות שיהיה קלוקול וישבר הטלפון בגלל זה שהוא נגע במכשיר לפני נטילת ידיים בבוקר?

הרה"ג רבי דוד קלצקין שליט"א בעל הגיליון וקו 'השגחה פרטית', על הפעילות לזיכוי הרבים

מאת: הרב אברהם פוקס

יהיה בית אלקים (כח כב)

בימים אלו שעם ישראל בארץ ובתפוצות טרם התאושש מהאסון הנורא שפקד אותנו לפני כחודש ימים, ומתפלל ומצפה לישועת ה' ולבשורות טובות ולגאולה השלימה במהרה בימינו, ביקשנו לשוחח עם הרה"ג רבי דוד קלצקין שליט"א בעל הגיליון הנפלא והמפורסם 'השגחה פרטית'.

'גליון' אמרנו? זהו חלק אחד ממעצמת 'השגחה פרטית' השייך לחלק האחר 'קו השגחה פרטית' - קו שמאגד בתוכו אלפי שיעורים באמונה ובביטחון בכמה שפות, וכמובן השלוחות הנוספות הפופולריות ביותר. שלוחות הסיפורים המכילות גם כן אלפי אלפי סיפורים של השגחה פרטית, לא פלא אם כן שבכל חודש ישנם מעל שלושה מליון (!) דקות של מאזינים לקו.

למצוא כמה דקות בכדי לשוחח עם הרב קלצקין צריך ממש 'השגחה פרטית', הרב קלצקין עסוק יומם ולילה, הוא בעצמו מוסר שיעורים בקו, באידיש ובעברית, מתפלפל עם אנשים בדברי חובת הלבבות ב'שער הבטחון', מטפל בכל הקשור לקו, בהוצאות העצומות שדורש תפעול קו שכזה, יחד עם הדפסת הגיליון של מאה וחמישים אלף עותקים בכל פעם שמופיע בארבע שפות. עברית אידיש אנגלית וצרפתית.

וכשאנו מבקשים שיחזק את קוראי 'לקראת שבת' וישתף אותנו בסיפורים ומאחורי הקלעים, הסכר נפרץ והסיפורים קולחים בשיטפון מפיו של הרב קלצקין.

איך התחלתם את המעצמה הזאת?

שיעור מספר 72 שעשיתי בפעם הראשונה שהיה לי יארצייט של אבא שלי, השיעור הזה כבר חמש חצי שנים אז אם אתה נכנס לשיעור 72 שם מסופר כל הסיפור לכבוד היארצייט של אבא שלי איך נכנסתי לזה. סיפרתי את כל הסיפור, אבא שלי היה חולה והרב פריימן המליץ ללמוד את שער הביטחון איתו. אחרי פטירתו ראיתי כמה שזה עזר לו, מאז התחלתי להדפיס את שער הביטחון רק 2,000 וכל פעם עוד אלף ועוד אלף עד שב"ה אוהו כבר 70,000 לא חושבים לעצור.

כמה שיעורים יש לכם כבר

שלוש מאות עשרים ושש באידיש שלוש מאות עשרים ושש

בעברית

זה שיעור כל שבוע?

פעם בשבוע יום חמישי יוצא לאור שיעור חדש שב"ה אלפי אנשים מאזינים באמריקה, בארופה וכאן באידיש ובעברית, אפשר לומר שבערך שני שלישי מאזינים בעברית ושליש באידיש כך המחשב אומר בכל אופן ארץ ישראל זה יותר בעברית, לשון הקודש עדיין מכינים את השיעור או מתיישבים ומתחילים למסור את מה שיוצא?

עכשיו תפסת אותי באמצע להכין את השיעור הבא מספר 327, אני עכשיו יושב בבית הכנסת ומכין את השיעור...

כמה זמן כל שיעור?

הכי מעט זה רבע שעה והכי הרבה זה שעה, תלוי אם זה עם סיפורים או לא, עם סיפורים אז הציבור מוכן להאזין לסיפורים, אז סיפור זה לא על חשבון השיעור, אז לפעמים זה מדובר בסיפורים, מדרשים, אני משתדל אחרי שעובר חצי שעה שלושים וחמש ארבעים דקות, להשתדל איך אומרים לעשות נחיתה, אבל לפעמים שאנשים מתלוננים למה כל כך קצת, נותנים לך שבוע ואתה נותן לנו רק חצי שעה זה מידי מעט, שבוע אחרון זה היה באמת חצי שעה, בסדר, אבל רוב השיעורים מעל חצי שעה.

גליון 'השגחה פרטית' יוצא כל שבועיים, כבר חמש שנים, וכל הזמן כמות ההדפסה גודלת, גם ברשימת התפוצה של המיילים זה מאד

מאד חזק, היום נהוג בהרבה משרדים, מלמדים וכדו' שאוספים את התוכן של השגחה פרטית, אנשים עושים מזה חוברת, מחלקים את זה למלמדים ולתלמידים. אנחנו משלמים כל פעם אלף חמש מאות שקל למישהי שתתרגם את זה באידיש וכן באנגלית וכן בצרפתית וככה זה מגיע להמון המון אנשים בכל העולם.

אנחנו מדפיסים מאה חמישים אלף עותקים

אנחנו מדפיסים מאה חמישים אלף עותקים, ויחד עם 'כל העלונים' וכדו' כל החוברות האלו אז זה כבר מודפס קרוב למאתיים אלף, אבל זה חוץ מהמיילים שזה מים שאין להם סוף, אתם ב'דרשו' יודעים יותר את זה טוב ממני... וכך אנחנו מקבלים ד"שים ממקומות רבים שיש אנשים שמדפיסים את זה לזיכוי הרבים. יש לאחד משרד מוציא את זה, מדפיס את זה בעצמו, מביא לבית הכנסת חמישים עותקים שבעים שמונים מאה, אנחנו לא מדפיסים לחוץ לארץ - אבל פתאום שומעים שזה נמצא במונרו, בויליאמסבורג ובעוד מקומות כאלה רחוקים שלא שמענו משמות כאלה, אז הם עושים את זה לבד ומחלקים בבית הכנסת. אלה שרוצים לזכות את הרבים מרגישים שבזכות העלון אנשים יתחזקו.

אדם שומע את השיעור, הוא מתחזק מאד, אבל הוא רוצה להיות טוב על מנת להטפיה, להעביר הלאה, גם לחזק אנשים, מה אתם מייעצים לו?

בכל עלון יש את המאמר הראשון מאז שזה יצא לאור זה תוכן משיעור מסוים, וכל פעם כותבים איזה שיעור זה היה, התוכן של המאמר הראשון זה רק שלוש ארבע אחוז מהשיעור, כל פעם כותבים מתוך שיעור כמה דברים, אדם קורא, מוצא חן בעיניו השיעור מתקשר לקו, אז הוא רוצה לשמוע כבר את כל השיעור. מאות משפחות משאירים הודעה בקו שמודים לנו שיש כזה קו זה הציל את המשפחה שלהם, בעיקרון זה אלמנה או אמה מבוגרת, שהבעל בד"כ אנשים מבוגרים שהם בריאים אז הם הולכים לבית הכנסת לשיעורים לבעלי בתים וכדומה, מה עושה האמא, היא כבר לא עובדת, אז יודעים שצריכים להעסיק את האמא, שתהיה לה הרגשה טובה, שהיא לא בודדה, כמה זמן אפשר להעסיק לבד אמא? אמא שלי היתה אלמנה אחד עשרה שנים ידוע לנו שכל הזמן צריכים להעסיק אותה, אנחנו שומעים אנשים שאומרים לנו, לא שחס ושלום זו בעיה, אבל, עזרת לנו מאד, הפסקנו עם בייבי סיטר שלא צריכים כל חצי שעה להתקשר לאמא להתעניין בה שלא תרגיש בודדה, כי אדרבה היא לא רוצה שיפריעו לה, קנו פלאפון מיוחד לאמא, נשים מבוגרות, לאו דווקא מאה, אפילו בין מאה לגיל שבעים אין להם כבר עבודה, כל היום לבד בבית אז הם קנו פלאפון רק בשביל הקו הזה, עולה להם כמה שקלים, הם מאזינות שעות על גבי שעות ואדרבה יש קשר עם האמא.

אמא מתקשרת לבנים לבנות, שמעת את השיעור החדש? אז היא אומרת להם תקשיב זה יעזור לך לשידוכים שלך, הנכד לא מרגיש טוב, תקשיב לשיעור הזה תראה שזה יעזור לך, אז פתאום זה נהיה מצוה של כיבוד אם. אם אני מקשיב לי סתם, מקשיב לשיעור

להתחזק אבל אם האמא שלי אמרה לי, אחר כך למחרת היא שואלת שמעת את השיעור החדש? נו מה אתה אומר על זה? אה קיבלת חיזוק? אז זה כבר נהיה דאורייתא, האמא שלו אמרה, אז אנשים מרגישים שמבקשים חצי שעה של שיעור מקיימים כזה דאורייתא כי האמא אמרה.

התקשרו אלי אחד יהודי מאשדוד, האמא שלהם בממ"ד, הם שבע עשרה ילדים, והם יש להם תורנות כבר במשך כמה שנים לא לעזוב את האמא אפילו דקה לבד, אי אפשר לעזוב את האמא והיא בתפקוד מלא, ראש טוב, אבל שבע עשרה ילדים שחלק נכבד גרים באשדוד, הוא אומר אתה יודע כמה עזרת לנו? שעות היא רוצה להיות לבד, היא רוצה להיות לבד עם הטלפון עם ההשגחה פרטית, היא כבר שמעה את כל השיעורים, מתחילה עוד פעם מהתחלה ואח"כ עוד סיפורים מאנשים ועוד שיעורים, הצלת אותנו.

הילדים יודעים יותר טוב, ומקשיבים, ומקשיבים

הקו טלפון - זה מתאים גם לילדים?

אשרי ההורים שהילדים מאזינים, אומר בהתרגשות הרב קלצקין, עשרות עשרות הורים אומרים לי בזכותך הילדים שלי הולכים לישון, קונים להם פלאפון, למי שיש שכל נותנים פלאפון ולא מגבילים אותם, מקשיבים, והאמא אח"כ הולכת והיא רואה איך שהבן שלה החמוד נרדם, הבן הבת, ואז מכבים את הפלאפון. יש לילדים סיפורים, ילדים בגיל שמונה וחצי תשע כבר מבינים חלק מהשיעורים, יש לי כבר שלוש מאות סיפורים, שזה נמצא בשלוחה 2 וכן סיפורים נוספים שאין בשיעורים שזה נמצא בשלוחה 4, הילדים יודעים יותר טוב, ומקשיבים, ומקשיבים וזה עוד סיפורים וזה מרגיע אותם, ואני אומר כל פעם להורים אשריכם שזכיתם שהם מקשיבים לזה, אתה יודע מה זה ללכת לישון עם אמונה, זה ילד אחר לגמרי, בגיל שמונה תשע עשר ללכת לישון עם אמונה זה שינה אחרת לגמרי, עד כדי כך שהתקשר אלי אבא אחד לא מזמן שיש לו שאלה חדשה בהלכה, שהבן שלו עורר את זה, הילד בגיל שמונה וחצי, הרב'ה למד בחיידר בקיצור שולחן ערוך שאסור לגעת באף אבר לפני נטילת ידים בבוקר, ואצלם בבית נוהגים שהאמא נוטלת כי היא לא רוצה לשים את הספל ואת המים ליד המיטה כי נשפך כמה פעמים, בדרך כלל היא מתעוררת לפני שהם קמים, אבל לפעמים הילדים מתעוררים לפני ומחכים לאמא שתטול ידים לילדים במיטה, יפה, עכשיו הוא נרדם עם הטלפון וזה נכבה לו, כי האמא מכבה את זה בלילה, אז הוא שאל את הרב'ה בחיידר, והרב'ה התקשר לספר את זה לאבא, איזה נחת יש לו לאבא. כתוב בהלכה בשולחן ערוך שאם נוגעים בעיניים או באף או באוזן אפשר לקבל כאבי עיניים לסבול מזה לפני נטילת ידים כי יש טומאה באצבעות. שואל הילד לרבה, אם ככה יש לי שאלה לפעמים אני מחכה עד שאמא שלי תטול ידיים מחכה לפעמים עשר דקות רבע שעה עד שמישהו יתעורר עד שירד מהמיטה, האם מותר לו להתקשר לקו השגחה פרטית בטלפון יכול להיות שיהיה קלקול וישבר הטלפון בגלל זה שהוא לקח את זה לפני נטילת ידים בבוקר, הרב'ה כל

כך התרגש מהשאלה והוא ענה לילד שהוא צריך לשאול את הרב. הרב'ה חכם ופיקח בזה שהוא אמר שזה שאלה שצריך לשאול רב ולא לענות מיד אלא לעשות מזה עסק, כי אם עונים לו כן אז זה כן, לא אז זה כבר לא. מצינו כך אצל גדולי ישראל, למשל על רבי שמואל סלאנט כשילד בא לשאול על עוף בשם האמא, אז הוא פתח את השו"ע ולבש את המשקפיים, למה? כי אמר שאם יגיד כן או לא אז מחר הילד ירגיש שזה לא כזאת שאלה, אז הוא הסתכל בשולחן ערוך בסוגיא אחרת העיקר לעשות מזה עסק. הרב'ה אמר לילד אני אשאל, אני אתייעץ עם הרב. למחרת הוא ענה לו, שאלתי את הרב, אכן כן, זה דבר של קדושה, עדיף קודם ליטול ידיים אחר כל להאזין דרך הטלפון, אם ישבר הטלפון שלא ירגיש אשמה שבגללו התקלקל הטלפון.

המון אנשים שומעים מכל הגילאים, זה נקרא שווה לכל נפש, אם אני ראיתי כמו עיני באיזה קידוש שהייתי בשבת, יושב לו ילד עם העלון, שאלתי את אבא שלו בן כמה הילד שלך הוא אומר לי שמונה וחצי, ראיתי אחרי שהוא גמר את כל הסיפורים מהתוכן הפנימי, ראיתי איך שהוא מעיין, ילד עילוי, והוא קרא את המאמר הראשון שזה מאמר שלי שזה למעשה שער הבטחון. שאלתי את האבא, מה הוא עושה? הוא אומר לי את הסיפורים הוא כבר קרא, זה ילד מחונן, עכשיו כבר משעמם לו הוא לא יכול לחכות שבועיים, אז הוא פשוט יושב בפניה בקידוש כבר גמר את הקוגל שלו, והוא מעיין בתוכן שם, זאת אומרת ככה, בגיל שמונה וחצי ילד כבר קורא את התוכן של הבטחון, האם יש ילד יותר מאושר ממנו.

אחד סיפר לי שכל פעם שיוצא עלון הוא לוקח שלוש עלונים, אחד בשבילו לבית, אחד כיבוד אב ואם בשביל ההורים שלו, זה לא מגיע שם לבית כנסת, ואחד אמא שלו הולכת כל שבוע לבקר איזה זקנה בבית אבות במושב זקנים, והיא ביקשה ממנה תעשי חסד, מגיעה אליך תביאי את העלון, מדובר באשה בגיל 100 היא רואה טוב עם המשקפים, הראש בתפקוד מלא ב"ה, הגוף לא כל כך אבל הראש כן והיא קוראת, יש לה כל כך הרבה זמן במושב זקנים, ממילה ראשונה עד המילה האחרונה והיא אומרת שזה לא עלון, זה ספר של אמונה ובטחון של ארבע עמודים והיא לומדת מזה כל שבוע, אז אני שואל אותך האם יש עוד מוצר אחד בעולם שזה נקרא שווה לכל נפש ילד

בגיל שמונה וחצי עד אשה בגיל 100 קוראים את זה בעיון, כמובן כל אחד מוציא את החלק שמקבל חיזוק, מגיל שמונה עד מאה אתה יודע מה זה?

לכן אנחנו משתדלים לא לעשות משהו גבוה מעל גבוה אלא שיהיה שווה לכל נפש, גברים, נשים. פתאום אתה שומע מאנשי בריסק, מגידי שיעורים, חזונאישיניקים, ש'לומדים' את העלון. אנחנו מעדיפים שלא תהיה שום פרסומת, אף טלפון פרסומת שם בפנים, כי הרי יש כאלו מחמירים, שאם יש איזה פרסומת זה מוקצה ולא מחזיקים את זה בשבת. כל ההיתר של הפרסומות בכל העלונים כי כבר מקבלים את זה ביום רביעי או חמישי. אבל יש אנשים שאם יש טלפון אחד, הם לא יקראו את זה.

יום אחד מתקשר אלי המנהל של השגחה פרטית הוא אומר לי שבעל הדפוס שמדפיס את זה, רוצה להכניס את הטלפון שלו בעלון ובתמורה לזה הוא יעשה את זה יותר זול קצת, כי זה פרסומת בשבילו, מה אני אומר על זה, אמרתי לו אם אדם אחד יפסיק לקרוא את זה בשבת זה לא שווה את האלפיים חמש מאות שקל שהוא מוריד מזה, לא שווה, ואתה שומע פתאום מגידי שיעורים עם פראקים יושבים בין הדגים למרק וטשולנט ולומדים את זה, באמת שלא רוצים שום פרסומות על זה, רק פרסומת של הנצחות, יארצי'טים, זה משהו אחר זה התורמים.

הרב קלצקיין אם מעירים אתכם בשעה שתיים בלילה ואומרים לכם: הרב קלצקיין מה הסיפור שהכי תפס אתכם בעשרים שנה האחרונות מכל העסק הזה, באיזה סיפור אתם נזכרים?

שאם מישהו היה אומר לי לפני עשרים שנה סיפור כזה שבעוד עשרים שנה יהיה דבר כזה איפה שאנחנו מחזיקים היום הייתי אומר לו תחזור לשמים ואל תבלבל לי במוח איך יתכן שמעל שלוש מליון דקות בחודש לומדים בקו השגחה פרטית. זה מספר שבלתי נתפס, לא נייעס לא פוליטיקה לא בדיחות שום דבר לא, שיעור באמונה ובטחון מעל שלוש מליון דקות בחודש.

ישר כוחכם שנתתם לנו הצצה למפעל הענק והחשוב שלכם, חיילכם לאורייתא, ושנוכח במהרה להתבשר בישועות גדולות ויקויים בנו הפסוק 'כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים' ונחזה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

המשך מעמוד 11 | הגה"ח רבי אליהו דינקל שליט"א

והנהגות טובות ששוות לכל נפש. לא דברים שהם ברזום של עולם ושלא מתאימים לכל אחד.

"והעידו בפני רבים רבים, שאחרי שלמדו את הקונטרס הזה והתחילו לומר 'קריאת שמע שעל המיטה' בצורה רצינית, הם ראו שינוי עצום בחיים שלהם ברוחניות, וגם בגשמיות.

מי שמעוניינים לקבל את הקונטרס ולהתחזק בעניין זה של אמירת 'קריאת שמע שעל המיטה' וכל ענייני השינה כהלכה - 02-9910049.

(המשך השיחה יפורסם בעז"ה בשבוע הבא)

מקבל בקשות מיישיבות שדואגות לזה לפני ה'קעמפ' של ימי הקיץ, ישיבות חסידיות, ישיבות ליטאיות, ישיבות ספרדיות, ממש מכל המגזרים והעדויות, ואנשים רבים מגיבים בחום. באחת המהדורות שמתתי גם כתובת דואר לתגובות, וקיבלתי כזה מבול של מכתבים שחזיק אותי מאוד ורבים מהם שמורים אצלי עד היום, פשוט כי אין לי לב לזרוק אותם.

"והאמת שזה לא פלא. הרבי זצ"ל עשה כזה ליקוט מיוחד במינו, ממש אמונות. הוא הכניס רק דברים פשוטים, הלכה בסיסית

[ג] עוד סגולה, אם מבשל במים ערבה שקיימו בה מצווה בסוכות, עד שמשנתה צבע המים לגמרי, ושותים בבוקר רביעית ומתפללים זהו סגולה לזש"ק, שערבה בגימטריא זרע, ויש מוסיפים ואומרים מתוך סדר ההושענות את הושענא אדון המושיע וכו' וכן הושענא אדם ובהמה וכו'.

[ד] אם שם הבעל או שם האשה משונה, שלא נזכר בתנ"ך או בחז"ל, הדבר גורם לפעמים שלא נענים בתפילה, כי השמות של אדם הם שורש נשמתו, והם תלויים במזל, וכשאינן לו שם יהודי הדבר עלול לקלקל הרבה בשפע היורד ממרום, ועל כן ראוי לשנות את השם, ועכ"פ להוסיף שם נוסף שיהיה קודם לשם הישן, ומכאן והלאה יכנוהו בשם החדש, ויעשו מי שברך לשינוי השם ג' פעמים, [והיינו שהבעל יעלה לתורה ג"פ בזה אחר זה, ובכל פעם יעשה מי שברך לשינוי השם]. ולאחר שלושים יום כיון שכבר הוחזקה בשמה החדש, צריכים לשנות בכתובה ולכתוב כפי השם החדש.

[טו] יאמרו "אם יעזור לנו הקב"ה ונזכה לבנים, מיד כשיוודע לנו על הישועה נאמר נשמת כל חי".

[טז] יבדיל במוצאי שבת על יין ממש [ולא על מיץ ענבים], ויש בזה סוד גדול. (ועי' שביעות דף י"ח ע"ב אמר ר' יוחנן כל המבדיל וכו' ובמהרש"א שם).

[יז] האשה תשתה מכוס של ברכה.

[יח] לפעמים יש חשוכי בנים שאין בכל הסגולות כדי להועיל להם מכיוון שהקב"ה סגר כל הדרכים וגזר שרפואתו ותיקונו יבואו רק ביום פלוני וע"י רופא פלוני (ר"ן נדרים מא: ד"ה אלא ובירושלמי שם פ"ד ה"ב). וחלק מהגזירה שיצטרך להסתובב מרופא לרופא עד שיזמין לו הקב"ה את הרופא שיועיל לו בס"ד ויאמר לפני כל התעסקות בזה "יהי רצון מלפניך ה' או"א שיהא עסק זה לרפואה שלימה ותרפאנו וניפקד בזרע חייא וקיימא כי רופא חנם אתה", ויראו נפלאות בס"ד.

(מתוך ביאורים והנהגות בראשית)

ויחונך שהקב"ה יחון אותו בבנים, ושלום בבנים, שמבטיח שלום בביתו וכמו שדרשו חז"ל וראה בנים לבניך שלום על ישראל. וכן כל הבנים בברכת שים שלום. ואם הוא בחו"ל ישלם לשני כהנים בארץ ישראל בשביל שיזכירוהו. [וכידוע שהגר"ח מבריסק שלח להאור שמח שיכוון עליו בברכת כהנים, אף שלא היו באותו מקום].

[ה] יאמר פרשת קטורת בוקר וערב מן הקלף בנגינות ובטעמים דוקא, וכל הברייתא יאמר במתינות.

[ו] ישתדלו מאוד להרבות בהכנסת אורחים

[ז] לאחר הדלקת נר שבת או אחרי נתינת צדקה תאמר האשה פרשת חנה שבספר שמואל.

[ח] בימי השובבי"ם יצום הבעל עכ"פ פעם אחת כדי לתקן חטא פגם הב'.

[ט] אם עשו כל אלו ולא הועילו ח"ו, יצומו ד' תעניות בימי החורף שהימים קצרים, ויקבלו התענית במנחה ויפרטו שרצונם לעבוד ה' ולזכות לבנים ויושעו בעזה"ת.

[י] האר"י הקדוש אמר לאחד שלא היו לו בנים, שיזהר מאוד וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת בער"ש ובמוצ"ש.

[יא] ללמד הלכות טהרה לאחרים, הוא סגולה נפלאה לבן זכר, וכדאיתא במ"ר ריש פרשת תזריע, "אמר הקב"ה אם אתה משמר... אני נותן לך בן שנמול לשמונה", ומלשון חז"ל שאמרו 'משמר' משמע שלא די רק לקיים ההלכות בעצמך אלא גם לסייע לאחרים שישמרו ע"י לימוד הלכות הטהרה לאחרים.

[יב] מצוות שילוח הקן היא סגולה נפלאה לחשוכי בנים לזכות לילדים. אך יש לזהר כשהולך לשלח שלא יאמר שמקיים את המצוה כדי שיזכה לבנים או לאריכות ימים, אלא יאמר להדיא שמקיים את המ"ע של שילוח הקן אך ורק לקיים מצות בוראי ית"ש, והוא ברחמיו יזכני במתנה לבנים או לאריכות ימים וכדומה.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' הפותח בכל יום לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

חדש!!! ניתן להצטרף בכל עמדות 'נדריים פלוס' ברחבי הארץ

נער צעיר הייתי, סיפר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל ושמעתי את הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל שואל יעקב אבינו היה גיבור?, א"כ מדוע כל ההתמודדות הזאת עם לבן הארמי, מחליף לו את הכלה, ואח"כ ויחלף את משכורתו, שיקח אותו בידי החסונות, יכרוך חבל על ידיו של לבן, יושיבו בתוך ארון קטן, ובטרם יסגור עליו את דלתותיו יגיד לו ברורות, 'שוערינקע בלייבט שטייל', חמי חמי שב ושתוק?

על הכח הגדול של יעקב אבינו וכוחו של כל אחד ואחד

מאת: הרב צבי גטק

יגיש יעקב ויגל את האבן (כס"י)

רש"י: כאלס שמיסר את הפקק מעל הלוחית להודיעך שכווח גדול.

מה עלינו ללמוד מכך שכוחו של יעקב אע"ה היה גדול, וכי מה יצא לנו מידיעת מידת כוחו של יעקב?.

נער צעיר הייתי, סיפר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל ושמעתי את הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל שואל את השאלה הזאת, ומוסיף עליה, יעקב אבינו היה גיבור?, א"כ מדוע כל ההתמודדות הזאת עם לבן הארמי, המתוארת בפרשה, מחליף לו את הכלה, ואח"כ ויחלף את משכורתו עשרת מונים, בשביל מה הוא מתמודד איתו, שיקח אותו בידי החסונות, תיאר רבי אייזיק, יכרוך חבל על ידיו של לבן, יושיבו בתוך ארון קטן, ובטרם יסגור עליו את דלתותיו יגיד לו ברורות, שוערינקע' בלייבט שטייל, חמי חמי שב ושתוק. הלא כוחו גדול לא כן?.

אלא קושיא אחת מתרצת את חברתה, להודיעך שכוחו גדול, כן, יעקב אבינו היה גיבור שבגיבורים, אבל בכל זאת הוא היה עוד יותר גיבור, איזהו גיבור הכובש את יצרו.

יעקב אבינו ניצל את גבורתו ללימוד יומם ולילה, לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו 14 שנה בבית מדרשם של שם ועבר, וכך כל ימיו, כמו שאמר יעקב אבינו עצמו, הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה, יעקב ליווה את הצאן יומם ולילה, כשהוא כולו שקוע בתורה, עמוד התורה.

אבל כשמגיעה התמודדות של בין אדם לחבירו, של בין אדם לעצמו, לא פותר הוא את בעיותיו בכוח הזרוע, אלא מתגבר, מנצח גם את עצמו, ופועל בדעת ובענווה. הגבורה הכי גדולה היא להתגבר, לגבור על עצמו, על רצונותיו, תאוותיו, ונטיותיו הטבעיות.

אכן יכול היה יעקב אבינו לתת מנה אחת אפיים ללבן, ולהשתיק את הרמאי הזה אחת ולתמיד, אבל יעקב אבינו הגיבור שיכל בכוחו גם לשרו של עשיו, היה גיבור אמת, שמתגבר על עצמו. זוהי גבורה.

מספר היה רב"מ אזרחי זצ"ל על עצמו, אברך צעיר הייתי, ישבתי

בביתי באישון לילה ועיינתי בגמרא האהובה, בין לבין הסתלסלו סביבי ערפילי אדי הסגירות שמצצתי תוך כדי עיון עמוק. צריכים אתם להבין, עישון סגירות היה דבר סטנדרטי ש'כולם' לקחו בו חלק, 'מי לא עישן אז'.. ואז, כשבאתי לקחת סיגריה נוספת גיליתי כי החפיסה התרוקנה עד הסיגריה האחרונה... המשכתי ללמוד, אבל זה לא היה זה כמו שאומרים, היה חסר לי הסיגירות, לפיכך קמתי ממקומי ויצאתי ללילה הירושלמי הקריר והלכתי מביתי שבסמוך לשיבת חברון בגאולה וצעדתי במעלה השכונה לעבר רחוב יפו, שם ברחוב יפו היה קיוסק שפעל כל שעות הלילה ובו ידעתי אוכל להשיג סיגירות. ואכן באתי אל הקיוסק, והמוכר המנומנם מכר לי חפיסה.

בדרך חזור נתתי אל ליבי סיפר רבי ברוך מרדכי, 'ברוך זה מה שאתה שווה?' סיגריה יכולה להקים אותך מהגמרא ולקחת אותך בלילה עד לרחוב יפו?, 'ברוך?!'. ובו ברגע החלטתי להפסיק לעשן.

הרבנית התעוררה בבוקר השכם, ומיד לאחר שאיחלתי לה בוקר טוב, סיפרתי לה על החלטתי להפסיק לעשן, היא חיכתה ואמרה: לו י'הי, כשהיא לא מאמינה באמת כי אחזיק בהחלטה זו, משום שצריכים אתם להבין, עישון סיגירות היה דבר סטנדרטי ש'כולם' לקחו בו חלק, 'מי לא עישן אז'.. אבל מאז ב"ה לא עישנתי כלל.

זוהי גבורה, החלטה חזקה ויציבה, לנצח לא את הזולת, אלא לנצח את עצמי.

דודי הגאון רבי משה קופשיץ זצ"ל היה רגיל לספר, כי פעם נפגש עם מרן רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל, רבי אלי' שאל אותו, אמור נא לי רבי משה, מדוע ניתנה בחירה לאדם, אנחנו הרי בני האדם מרוממים מכל בעלי החיים בכח שניתן לנו כח הבחירה, וצווינו ובחרת בחיים, מה הרעיון שיש כאן במה עלינו לבחור.

עניתי לו סיפר ר' משה כי יש לנו את האפשרות לבחור ולעשות את מה שאנחנו חפצים לעשות, ואנחנו חפצים לעשות טוב.

אבל ר' אלי' אמר, לבחור לעשות מה שרוצים?, זה גם בהמה עושה, לא זו בחירת האדם, אלא ביאר, החכמה היא לבחור לעשות מה שלא רוצים לעשות, אך אף על פי שלא רוצים לעשות זאת עושים זאת כי כך נכון לעשות, זהו אדם, זוהי בחירה.

והאמת היא שכל באי עולם מעריכים באמת, לא את מי שבשוקו הוא גבור כסוס, אלא את מי שגובר על תאוותיו, את מי שיש לו אישיות חזקה, שהוכחה בהחלטה חזקה. כפי שסיפר לי ידיד כי נתגלתה אצלו מחלת סכרת קשה והרופא אחרי ההבחנה נתן בידי צרור דפים, לשאלתו מהם אלו הדפים, הסביר לו הרופא כי כל דף הוא מרשם נפרד לתרופה שעליו לקחת... פניו חוורו, והוא שאל: ד"ר יש דרך אחרת, אמר לו הרופא יש אבל היא לא מציאותית, מהי? שאל ידידי את הרופא, והרופא אמר לו, לשנות את התזונה מקצה לקצה, ולהרבות בפעילות גופנית, ופירט לו מה זה כולל, אך סיים שוב והדגיש כי הוא לא מכיר מי שעמד בזה.

לאחר תקופה הוא הגיע אל הרופא לבדיקות תקופתיות, וכשעיין הרופא בבדיקות הדם, חיך ואמר לו, אני רואה שאתה ממש מקפיד על נטילת כלל התרופות שרשמתי לך, ידידי ענה לו, לא אדוני

הרופא, אפילו לא טבליה אחת מאלו בלעתי.. הרופא שמיד הבין שזה אומר שהוא שינה את סדרי חייו ותזונתו לגמרי, קם ממקומו עקף את שולחנו המהוקצע, ולחץ את ידיו בחום, כשהוא יוצא מהתפעלות.

הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א עורר פעם, כי חולשת הדור בהתמדת התורה, נובעת מחולשת האופי לקחת החלטות חזקות, וסיפר: אחד מבני משפחתי חלה, והרופאים אמרו לו כי הדרך הנכונה להבריא ממצבו היא להשיל ממשקלו כמה עשרות קילוגרמים, ואכן אותו בן משפחה בו במקום שינה את כל תזונתו, ובחודשים ספורים נהפך לבריה חדשה, ופניו המלאות לא היו לו עוד, לשאלת מכריו 'איך עשית את זה' הוא ענה: מה פירוש, מה שצריך לעשות עושים.

ולכן סיים רבי מיכל, הוא יודע את הש"ס, רק אדם שיש בגבורתו הנפשית להחליט החלטה כזו ויישמה זוכה לדעת את הש"ס, כמו שמטו בשנינותם תלמידי ר"י מסלאנט, 'לשבור מידה אחת קשה מלסיים את הש"ס', אבל 'בשביל לסיים את הש"ס על האדם לשבור כמה וכמה ממידותיו'.

אגב, האדמו"ר הפני מנחם מגור זצוק"ל סיפר פעם כי אחיו האדמו"ר בעל הלב שמחה זצוק"ל רצה פעם לזרז את אחד מחסידיו להוריד ממשקלו, אמר לו ה'לב שמחה' במליצה, הלא כבר הגעת לגבורות [אם בגבורות כתוב בפסוק שמונים שנה, כך רמז לו שמשקלו גבוה 80 קילו], א"כ עליך להשתלם באיזהו גבור הכובש את יצרו..

הבה ונלמד מה שבא הפסוק ללמדנו, ללמדנו שכוחו של יעקב היה גדול, וכמו ששמעתי ממורי ורבי הרב"מ אזרחי זצ"ל, שהיה מפטיר, היכן נקנית גבורה זו? בחדר כושר?, לא!, לא קונים כוח כזה ע"י אימון בחדר כושר, גבורה זו נקנית ב'סדר מוסר'..

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הושפע, בהכרח שהיה חסר בו הרצון לקבל השפעה מהודו והדרו של הצדיק.

סגל תלמידי ומקורבי מרן ה'חזון-איש' זצ"ל, שבאו לשהות במחיצתו כדי לזכות ולקבל ממנו, הגדירו את השהות הזו בהגדרות נשגבות: הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, התבטא פעם: "כששהינו אצלו בטל מאיתנו כח הבחירה! הכל היה כה ברור ובהיר! הרגשנו בחוש את קדושת התורה הנסוכה עליו. משיצאנו שבה אלינו הבחירה".

הגה"צ רבי אליעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל, שנמנה עם באי ביתו של ה'חזון-איש', התבטא: "אצל ה'חזון-איש' חשנו מעין עולם הבא!...". ואילו הגאון רבי בנימין קורלנסקי זצ"ל, מראשי ישיבת פוניבז' לצעירים, היה מתבטא: "אצל ה'חזון-איש' יכלו להגיע להכרה שתורה מן השמים היא!"

ולעומת צדיקים הללו, ידועה העובדה שכאשר עמדה על הפרק סערת גזירת 'גיוס בנות', מערכה אותה הנהיג ה'חזון-איש' בתבונה רבה יחד עם שאר גדולי דורו, הגיע למעונו ראש הממשלה דאז

כמדומני, שמרן הרב שך לא התכוון לסתור את דבריו של אותו עם הארץ. רק כוונתו היתה לומר שגם אם כנים דבריו שאכן ראה בעיניו הברשיות אדם בשם ה'חפץ חיים', אבל את ה'חפץ חיים' בגדלותו ובקדושתו הוא ודאי לא ראה. אחרת הוא לא היה נראה כך, ראיה אמיתית של דמותו אמורה להשפיע.

כעין זה סיפר לי אבי מורי זצ"ל, שנצרך פעם לבקר אצל יהודי חילוני שמוצאו מהעיר דוינסק והתגורר באחרית ימיו בתל-אביב, והיתה בבעלותו חנות 'פוטו' לפיתוח תמונות. לשאלת אבי, סיפר שזכה לראות בילדותו רבות את גאוניה האדירים של דוינסק, הלא הם; הגאון רבי יוסף ראזין זצ"ל - ה'רוגוטשובער', והגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל - בעל ה'אור שמח', ואף הציג תמונות שצילם אותם בילדותו.

שאלו אבי זצ"ל בכאב, כיצד יתכן שאדם כמותו שזכה לראות גאוני עולם הללו מסוגל לתלות בחלון הראווה של חנותו תמונה לא צנועה ללא שום בוש. הלה מיד תפס את עצמו, והזדרז להסירה...

אבי אמר אז, שהוא למד מכך יסוד גדול, כי צורתו של אדם גדול משפיעה רק על מי שמעוניין להיות מושפע. אם ראית אדם שלא

ר' ברוך מרדכי פקח עליו זוג עיניים נדהמות... "וכי לא שמת לב לכח השמחה והבדחנות שלו"? שאל. נו, עונה הבחור החשוב, זו בדיוק הבעיה... הקשב טוב, ענה לו ראש הישיבה. מי שיש לו את כח השמחה והבדחנות, הוא יכול להיות ה'מנוע' של כל הבית מדרש

על דמותו הגדולה של ראש ישיבת 'עטרת ישראל'

הגאון ר' ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל שהתגלתה במלוא יפעתה בפסיפס מבהיל

מאת: ישראל היימן

וְהָיָה סֵלֶם מִצֵּב אֶרְצָה (כח יב)

החודש האחרון בעולם התורה היה באווירה אחרת. מעבר לעת צרה ליעקב, החודש החולף התאפיין באין ספור סיפורים נפלאים ומרוממים אחרי מיטתו של ראש ישיבת 'עטרת ישראל' הגאון ר' ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל.

דמותו הגדולה שהתגלתה במלוא יפעתה בפסיפס מבהיל כל רעיון מתוך אינספור תלמידיו משרה רוח של גדלות על כל מי שלב בשר שוכן בקרבו וטעם ישיבתי לו בנשמתו.

חוט שני בוהק עובר דרך כל תחנות חייו. יסודו הוא לימוד נורא ומוסר מפליא על איך יכול אדם להפיק מעצמו הרבה יותר ממה שניתן לדמיין. הוא לא רק הוציא את כוחותיו הרבים לאור עולם, הוא דרש מכל מי שבסביבתו כך.

כל הכוחות טמונים באדם עצמו ואין יכולת להיפטר מלהשתמש בהם. צריך רק לגלות אותם החוצה.

סיפור אחד שמילא את כל חדרי לבי הוא על ת"ח חשוב, לימים הוא נהיה חתן של אחד מגדולי הדור זצ"ל, שלמד בבחרותו במחזורים הראשונים של ישיבת עטרת ישראל. ראש הישיבה הצמיד לו בחור צעיר שנכנס זה עתה לישיבה כדי שילמד איתו וירומם אותו.

לאחר כמה ימי ניסיון הוא ניגש לראש הישיבה לומר לו שהניסיון לא צלח. "מדובר על בחור טוב, אבל לא מספיק רציני, אני לא מוצא איך לקדם אותו, אולי עם מישהו אחר זה יילך".

ר' ברוך מרדכי פקח עליו זוג עיניים נדהמות... "וכי לא שמת לב לכח השמחה והבדחנות שלו"? שאל.

נו, עונה הבחור החשוב, זה בדיוק הבעיה...

הקשב טוב, ענה לו ראש הישיבה. אם יש אדם שיש לו ראש 'תיכנוני' והוא יכול לצאת אדריכל גדול, צריך ללמד אותו איך בונים סוגיה ולתת לו סיפוק והנאה בזה. במקום אדריכל הוא יצא ראש ישיבה שבונה שיעור כללי טוב.

אדם שיש לו כושר ביטוי חזק צריך ללמד אותו איך להכניס את זה לתורה ולכתוב ספרים יסודיים ורבי מכר בלומדע'ס ובהלכה או להפוך למגיד שיעור מוצלח.

מי שיש לו תכונות של זמר צריך להפוך לו את התורה לשירת חייו, הוא יסיר את שיר ה' בתורה.

כנ"ל מי שיש לו את כח השמחה והבדחנות. התורה הרי משמחת לב, הוא יכול להיות ה'מנוע' של כל הבית מדרש. אם רק תראה לו את הדרך איך להכניס את כוחות הנפש שלו לתורה, הוא ירצה לשמח אנשים עם סברא טובה או חידוש נפלא.

זו הדרך! קח את האדם על שלל כוחותיו ומבטרי נפשו, הכנס אותו לתוך התורה, שהם כולם ישרתו אותה. אין מי שלא יכול לנצל את כוחותיו לתורה ולהפוך לנושא דגלה בדרך כזו או אחרת!

כך מבעיר ראש הישיבה בהקדמה לספרו על מסכת בבא קמא. סולם יעקב מעורר תמיהה בלב כל אחד.

סולם ענק, מוצב ארצה, אבל ראשו בשמים. מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו. וכי מדוע מלאכי ה' צריכים לעלות ולרדת בסולם? אם המטרה היא להעלות את מלאכי ארץ ישראל ולהוריד את מלאכי חוץ לארץ גרידא, הרי לשם כך יש להם כנפיים, מדוע צריך סולם בשביל זה? ואם כבר יש סולם למה צריכים המלאכים לעלות ולרדת דווקא בו ולא להשתמש בכנפיהם?

התשובה היא שסולם מבטא את השאיפה!

אדם העומד בשליבה הראשונה הוא כבר מכוון את עצמו לראש

"כיון שראיתי שאתה זקוק מאוד להלוואה, סברתי כי עלי ללכת בכל אופן לביתו ולבקש עבורך... אך דע לך שאכן כשהגעתי לשם חשתי בדיוק את אותה תחושה שחשו יהודי פולין כאשר באו אל הפריץ לבקש ממנו טובה..."

אין מקום לחומרות רוחניות על חשבון טובתו וכבודו של הזולת

מאת: הרב ישראל ליוש

המַעַט קַחְתָּךְ אֶת אִשִּׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דֹּדָאִי בְּנִי (ל טו)

בחור ניגש למשגיח ישיבת סלבודקה הגאון רבי משה סולביצ'יק זצ"ל ובישר לו שהתארס, וביקש רשות להזמין בחורים למסיבת התנאים, שאמורה להתקיים בחודש אלול... לאחר מחשבה ענה לו רבי משה: "אכן אתה מבין מדוע הבחורים לא יכולים להגיע באלול למסיבת האירוסין... גם הבחורים מבינים זאת... אבל הכלה לא מבינה ומרגישה את הענין הזה, כדי שלא יגרם לה צער, אתה יכול להזמין בחורים לאירוסין..." אחיו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, הגאון רבי אברהם דב זצ"ל, ביקש ממנו פעם, לפני נישואי אחד מילדיו, שיבקש עבורו הלוואה מפלוני עשיר שמתגורר בשכונתו... "אינני חפץ לדבר איתו..." - קבע בפסקנות ר' שלמה זלמן "מדוע...?" - תמה ר' אברהם דב, הוא לא ידע כלל על איבה כלשהיא שיש בין השניים "לפני כמה שבועות ראיתי את אותו עשיר קונה חלות לשבת, ויחד איתן קנה עיתון שאין רוח חכמים נוחה הימנו... אינני רוצה לדרוך על מפתן בית שמכניסים לשם תועבה..." כעבור כמה ימים, בישר ר' שלמה זלמן לאחיו כי יש בידו את סכום הלוואה שביקש מאותו עשיר... "מה קרה?" - שאל ר' אברהם דב - "הרי לא רצית לדבר איתו כלל...?" "כיון שראיתי שאתה זקוק מאוד להלוואה, סברתי כי עלי ללכת בכל אופן לביתו ולבקש עבורך... אך דע לך שאכן כשהגעתי לשם חשתי בדיוק את אותה תחושה שחשו יהודי פולין כאשר באו אל הפריץ לבקש ממנו טובה..."

בפרשת השבוע מסופר על סיפור הוויתור האצילי והמיוחד: רחל אמנו מוותרת ומוסרת ללא אחותה את הסימנים שסיכמה עליהם עם יעקב אבינו, כדי שלא תתבייש בחתונתה כשיעקב אבינו יבחין שאביה רימה אותו, וזו לא האשה עליה עבד אותו שבע שנים... עוצמת הוויתור מתבהרת בהמשך הפרשה כאשר רחל מבקשת מלאה את דודאי בנה, והיא עונה לה בגערה: "המַעַט קַחְתָּךְ אֶת אִשִּׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דֹּדָאִי בְּנִי..." וכי לאה שכחה את המעשה האצילי שעשתה עמה אחותה רחל?! הרי לולא שמסרה לה את הסימנים, היא כלל לא היתה נשואה ליעקב, והיא עוד טוענת לה: "המעט קחתך את איש...?!" מי לקחה ממני...? מי נתנה למי...?

ביארו המפרשים, שרחל וויתרה ללאה בצורה כזו שהיא כלל לא הרגישה שהיא מוותרת לה. היא סיפרה לה את תוכן הסימנים, מבלי שהיא תדע כלל שאלו סימנים מיוחדים שעל פיהן יעקב יזהה אותה. יש שמסבירים שהסימנים היו הלכות חלה והדלקת הנר שיעקב לימד את רחל והוא היה אמור לשאול אותה שאלות בענייני הלכות אלו, ורחל לימדה אותן את לאה כדי שהיא תצליח במבחן של יעקב, וכלל לא תרגיש שהיא עשתה איתה חסד מיוחד. זו עשיית חסד בשלמות, מבלי שהמקבל ירגיש כלל שהוא קיבל...

אלא שכל ענין הוויתור טעון ביאור: הרי ברור שהרצון של רחל ולאה להינשא ליעקב אבינו, לא היה רצון גשמי, כי הם רצו את יעקב כבעל, הם לא חשקו בו מחמת אופיו או עושרו. זו היתה שאיפה רוחנית וכמיהה להיות מחברתו של יעקב אבינו, כי בכך הן תזכנה להיות מאימותינו הקדושות אימם של שבטי קה. לכן עיני לאה היו רכות מבכי שלא תיפול בחלקו של עשיו הגדול, אלא תזכה להינשא ליעקב ולהקים את כלל ישראל...

אם כן, איך וויתרה על כך רחל? הרי כשמסרה את הסימנים ללאה, לא ידעה שיעקב יעבוד עבורה עוד שבע שנים, ואם כן יתכן שהיא זו שתפול בחלקו של עשיו, וכי היה לה מותר לוותר על הרוחניות שלה?

ביארו בעלי המוסר: שכאשר 'התעלות רוחנית' ו'אי הלבנת פני הזולת' עומדים על כף מאזניים, אל תלבין את חברך אף אם זה על חשבון התעלותך הרוחנית, כי אין התעלות רוחנית כאשר מישהו מתבייש ונכלם...

ההורים שלו לא התלהבו והתקבלה הסכמה ביניהם, לפיהם הילד ילמד בישיבה רק בשעות הבוקר, ומדי יום ישוב לביתו בצהרים, כדי שההורים יוכלו לוודא שהוא לא עובר 'שטיפת מח'. ברגע שפרצה המלחמה, התקשר אלי אביו והודיע לי..

הרב אהרן ידלר, רכז פעילות בארגון 'אחינו', מספר על הצימאון העז של בני הנוער ללמוד תורה ולשמור שבת דווקא בצל המצב הביטחוני החמור

אליעזר (לייזר) רוט

הרב אהרן ידלר מבכירי פעילי 'אחינו' עסוק בד"כ בקירוב רחוקים, ידיו עמוסות בעבודה בכל ימות השנה והפעילות בדרך כלל מתגברת משמעותית בתקופת הקיץ, לקראת תחילת שנת הלימודים בישיבות, אז הוא לא מפסיק אפילו לרגע את עבודת הקודש של שיבוץ בעלי תשובה צעירים בישיבות מתאימות. אבל מאז שפרצה מלחמת חרבות ברזל, כך הוא מספר, הוא עמוס אפילו יותר מהקיץ: "זה פשוט לא יאומן", הוא אומר, "אנשים שלפני כן לא היו בכלל בעניין של ישיבות, התהפכו לגמרי, ויש באמתחתי לא מעט סיפורים כאלו.

אחד הסיפורים הוא של נער צעיר, בן 14 בלבד, שחשקה נפשו בתורה. הוא החליט להיכנס לישיבה כבר לפני מספר חודשים, וגם הגשים את חלומו.

ההורים שלו לא התלהבו, בלשון המעטה, ולאחר משא ומתן התקבלה איזו הסכמה ביניהם, לפיהם הילד ילמד בישיבה רק בשעות הבוקר, ומדי יום ישוב לביתו בצהרים, עד למחרת בבוקר, כדי שההורים יוכלו לוודא שהוא לא עובר 'שטיפת מח', ושהוא הולך לישיבה מדי יום מרצונו החופשי.

"עם ישראל זקוק לתורה שלו", אמר האב

"ברגע שפרצה המלחמה, התקשר אלי אביו של הבחור הזה", מספר הרב ידלר, "והודיע לי שמעכשיו הילד יישאר בישיבה כל היום! "עם ישראל זקוק לתורה שלו", אמר האב שנראה רחוק מאוד מתורה ושמירת מצוות, "התורה שלו תגן עלינו, שיישאר בישיבה כמה שיותר, שילמד כמה שיותר תורה. אני גאה בנן שלי, הוא זה שיציל אותנו יחד עם הגיבורים הרבים האחרים שלומדים בישיבה ושומרים שבת!".

במקרה אחר, מספר הרב ידלר, היה זה בחור כבן 16 שהתקשר ובשלב הראשון ביקש שישבצו אותו לשבת אחת בישיבה, לא משנה איזו ישיבה.

"זה בחור מהצפון, מאזור קו העימות", מספר הרב ידלר, "הוא שמע אזעקות, האזור כולו נכנס לחרדה שאולי גם מחבלי חיזבאללה ינסו לפרוץ לתוך יישובי הצפון ולחטוף אזרחים חלילה, ולכן הוא קיבל

על עצמו לעשות שבת בישיבה...

"הבחור הזה, לא היה לו מושג בכלל מה זה אומר שבת בישיבה, הידע שלו ביהדות למרבה הצער דליל מאוד, ובכל זאת, הוא פשוט הרגיש שהלב שלו מושך אותו לעשות שבת בישיבה, כי זה מה שיגן עליו. אולי בגלל הסיפורים הרבים שהתפרסמו על אנשים ויישובים שניצלו בזכות שמירת השבת.

"שיבצתי אותו לישיבה בירושלים, ולפני כן שוחחתי עם ראש הישיבה והסברתי לו שאף שבדרך כלל כשאנחנו משבצים בחור לשבת בישיבה זה אחרי שהוא כבר למד תקופה במדרשה, ואנחנו רוצים לקדם אותו לישיבה, הפעם מדובר בנער שעוד לא למד אפילו להניח תפילין. אפס היכרות עם התורה והמצוות, ולכן חשוב שיבינו את זה ויתייחסו בהתאם.

"ראש הישיבה לקח אותו כפרויקט אישי, ובשבת הוא הסביר לו כל דבר, למה עושים קידוש, ממה עושים ספר תורה, למה לא מדליקים אור בשבת אפילו שזה נורא קל וזאת בכלל לא עבודה קשה, מה הסיבה שאוכלים שלוש סעודות, ממש הסביר לו כל דבר בטוב טעם, וחיבר אותו לאווירה.

"במוצאי שבת התקשר אלי הבחור הזה, ואמר לי שלא נעים לו

להיות נודניק, והוא יודע שזה לא יפה, אבל הוא שואל אם אפשר אולי לאפשר לו שישאר בישיבה עוד יום אחד, כי הוא כל כך מוקסם מהמקום ומהאווירה ולא רוצה להתנתק מהמקום. "כמובן שהישיבה אישרה את זה, אבל הוריו של הבחור קצת נבהלו ואמרו לו שזה יותר מדי. הם ביקשו שיחזור הביתה ושאלו רוצה הם יאשרו לו אחרי שבוע להגיע ליום נוסף בישיבה. "כמובן שאני בקשר איתו, ובעז"ה ההתערורות הזאת שלו לא תלך לאיבוד, הבחור הזה עוד יהיה תלמיד חכם ירא ושלם! אין לי ספק בכך, אני יכול לזהות את זה לפי הצורה שבה הוא ניגש לכל הנושא ברצינות וביראת כבוד לתורה ולמצוות".

הרב ידלר מציין כי המצב הביטחוני מהווה אתגר לא פשוט גם מבחינה טכנית: "יש רבים שממש פוחדים להסתובב ברחובות בתקופה הזאת, לצאת מהבית. אם יש אזעקה בשעה שבע בערב, הם כבר לא יצאו מהבית עד למחרת בבוקר. בעיקר באזור גוש דן אפשר לראות את זה כי בגוש דן יש לפעמים מטחים משמעותיים וזה אזור שלא רגילים לזה. "אבל מצד שני, אלו שכן באים למדרשות, הרבה יותר רציניים. הצימאון שלהם אדיר! "בדיוק התקשר אלי ראש מדרשיה ברמת גן, מדובר באחת המדרשות הגדולות בארץ, יש לו לא מעט נערים שבאים לשמוע ולהכיר את היהדות, אבל עכשיו הוא פשוט לא משתלט: "הם כולם רוצים להתקדם", הוא אומר לי, "ואני לא מצליח לעמוד בביקוש. אין לי מספיק אברכים כדי להצמיד לכל הרבה בחורים שרוצים להתחיל ללמוד גמרא. אני חייב עזרה!". "כמובן שמיד אחרי השיחה אתו הגעתי לפגישה בהולה עם ההנהלה הראשית של ארגון 'אחינו' והצגתי את תמונת המצב, תוך בקשה

להקצות מספר פעילים לתמיכה במדרשיה הזאת. עכשיו, כשאני מדבר איתך, אני בדרך לשם, למפות את השטח, לבדוק מה הצרכים של המדרשיה, ומיד אחר כך נכין בעזרת ה' תוכנית פעולה איך מגיעים למקסימום הישגים!".

בהזדמנות זאת מבקש הרב ידלר להצטרף לבקשה של ידידו הרב ישראל דחבש, מהשבוע שעבר. "יהודים יקרים!", הוא פונה לציבור האברכים, "תקשיבו טוב! יש פה הזדמנות מיוחדת להתניע גל ענק חדש של תשובה. יש ביקוש, יש צימאון, אבל אין מספיק פעילים. זה הזמן להצטרף לפעילות, בכל ארגוני התשובה, יש צורך בעוד אברכים שיעשו ולצעירים היכרות עם הגמרא, יש צורך במרצים שישבו עם קבוצות נוער ויענו להם על השאלות שהם שואלים, ויש להם הרבה מאוד שאלות גם על היהדות באופן כללי וגם על המצב הביטחוני, למה החרדים לא בצבא, למה נהרגו כל כך הרבה יהודים, למה זה קרה דווקא בשמחת תורה ועוד ועוד.

"אפילו נהגים חסר לנו. נער שמתגורר במושב או בקיבוץ ורוצה ללמוד במדרשיה, צריך שמישהו יקפיץ אותו, אני באופן אישי עושה את זה ערב ערב, אני יוצא מהבית שלי שבמודיעין עילית ליישובים שונים באזור, ואוסף נערים שלומדים במדרשיה במודיעין. לאחר מכן אני גם מחזיר אותם הביתה, ואם יהיו עוד מתנדבים לפעילות כזאת, הם יכולים לחולל גדולות ונצורות.

"מכאן אני קורא לכל מי שנדבה רוחו אותו לעזור ולסייע לנו בעבודת הקודש הזאת, להתקשר אלי - 0504121386 - אני נמצא בקשר עם המון מדרשות ברוב חלקי הארץ, ואני מקווה בסייעתא דשמיא להכווין את הפונים למקומות שבהם הם יכולים לעזור ולסייע במלאכת הקודש. זה לא זמן לחשות, זה לא זמן להישאר באזור הנוחות שלנו, זה הזמן שבו אנחנו צריכים להתגייס למערכה, לתקוף מכל הכיוונים, ובעזרת ה' להשיב את הבנים האובדים אל אביהם שבשמים".

המשך מעמוד 20 | הרב ישראל היימן

עצמו על סולם העלייה המתמדת, יוכל להיות ראש וראשון לכל דבר ממש.

בשנותיה הראשונות של הישיבה נכנס פעם אדם לבית המדרש וניגש לראש הישיבה במקומו הקבוע. הוא סיפר לו על בת כלילת המעלות שיושבת בביתו ומצפה לזיווגה. הוא בא לכאן כדי שראש הישיבה ימליץ לו על בחור. למדן ושקדן, בעל מידות טובות ולב טוב, בחור שדבק ברבותיו ובעל מחשבה. כך האריך היהודי לבאר את שלל המעלות אותם הוא רוצה למצוא בבחור עליו הוא חולם כחתן.

ראש הישיבה לא התלבט אפילו רגע כשאמר לו, "הנה בית המדרש המלא לפניך, בחר לך איזה בחור שאתה רוצה..." זו לא הייתה הלצה! הוא האמין באמת שכל בחור בישיבה ולא רק, יש בו את כל המידות והמעלות! צריך רק להוציא אותם אל הפועל ולעלות בסולם.

הסולם. לא סתם עולה באקראי לגובה לפי צד ההזדמן. בעצם זה שהוא נעמד על השלב הראשון וממשיך לשני, הצורה של הסולם היא העמדת העלייה בקביעות.

זה רק על ידי שאיפה!!

חז"ל מבארים על הפסוק "והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" שכל המחזה הזה היה מגולם 'בו'. בתוכו של יעקב אבינו. עמוד התורה נבנה מהשאיפה שהיא המציאות של העמדת העלייה כמצב בפני עצמו.

המלאכים באו ללמד אותנו את הדרך לנצל את עצמנו.

גם אם יש כנפיים חזקות ואפשר לנסוק בהם בבת אחת למעלה, לא יהא זה בר תועלת אם אדם לא מעמיד את עצמו במצב שמציאותו היא עלייה. את זה עושים על ידי הסולם.

ביאור נפלא זה מכבשונו של ראש הישיבה הוא בבחינת 'הוא היה אומר'. הוא האמין בכל ליבו שכל אחד ואחד, אם רק יעמיד את

צוף התורה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

1 במהלך השבת שמע הדרשן שניים מתושבי המקום מדברים, כשהאחד שאל את חברו האם הוא מתכוון להעניק לחתן מעטפה עם כסף או מתנה אחרת, לכבוד החתונה.

ויצא יעקב מבאר שבע (כ"ח י')

מגיד שיליאה לדיק מן המקום עושה רושם, שזמנו שהלדיק צעיר, הוא הודה הוא זיוה הוא הורה; ולא משם, פנה הודה פנה זיוה פנה הורה – רש"י.

שאלה: התורה מספרת לנו שיעקב יצא מבאר שבע, ומכאן אנו לומדים שהצדיק הוא הודה הוא זיוה והוא הורה של העיר. מהיכן באמת אנו לומדים זאת?

מעשה בדרשן מפורסם שלרגל שמחה משפחתית התארח בשבת פרשת ויצא בקהילה אחת שהיתה רחוקה מההגדרה של מקום תורה אמיתי. היה זו שבת עליה לתורה של חתן תלמיד חכם מיוחד במינו שגדל במקום הזה, שבו לא חינוכו אותו לשקוד על התורה, אבל הוא מעצמו הרגיש משיכה גדולה לחיים של שקידה על התורה והעובדה, וההורים שלו נאלצו להסכים ולאפשר לו ללמוד באחת הישיבות הטובות בארץ, שם עלה ונתעלה עד שהפך לתלמיד חכם מופלג.

במהלך השבת שמע הדרשן שניים מתושבי המקום מדברים, כשהאחד שאל את חברו האם הוא מתכוון להעניק לחתן מעטפה עם כסף או מתנה אחרת, לכבוד החתונה.

השיב התושב שנשאל על כך שהחתן הזה לא ראוי בעיניו לקבל מתנה: "מה הוא עשה כל הזמן, למד גמרא. לא ראיתי אותו עוזר פה בקהילה, הוא לא עזר בניקיון של בית הכנסת לא סייע לארגן את החלוקה של הקמחא פסחא, וגם לא ראינו אותו מתאמץ לבנות את הסוכה של בית הכנסת. למה שאתן לו משהו???"

הדרשן הזדעזע קשות לשמע הדברים, הרי מדובר בחתן תלמיד חכם!

אחרי התפילה ערכו קידושא רבא כנהוג, והדוד של החתן שבמקרה הוא גם דרשן מפורסם, הוזמן אחר כבוד לשאת דברים לפני הקהל. כשנעמד לדבר פתח הדרשן בשאלה שלנו: מאיפה למד רש"י בזמן שהצדיק יושב בעיר הודה הוא זיוה הוא הורה? הרי רק כתוב שהוא יצא מבאר שבע, ובהחלט אפשר להבין איך לומדים שהיציאה

שלו עושה רושם, אבל מאיפה לומדים את החלק הראשון של 'הוא הודה הוא זיוה הוא הורה'?

אלא השיב הדרשן, אפשר לראות לפעמים שצדיק יוצא מהעיר ויש אנשים שזה לא עושה עליהם רושם. הם לא מרגישים בכלל בחסרונו. למה? כי כשהוא היה גר בעירם הם לא העריכו אותו ולא הבינו את החשיבות שלו ואת התרומה העצומה שלו לקהילה בתורה הקדושה שהוא לומד יומם ולילה. הוא לא עוזר לארגן את הקמחא דפסחא, מה הוא שווה?

אם כן, איך ייתכן שרש"י אומר שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם? הרי אנחנו רואים שזה לא תמיד ככה?

התשובה היא שזה תלוי איך מתייחסים לצדיק עד שהוא יוצא מהעיר. אם רואים בחור תלמיד חכם יושב ולומד, שקוע בלימוד שלו ולא מרים את העיניים מהגמרא במשך שעות רבות, ומבינים ומפנימים שהוא הודה הוא זיוה והוא הורה של העיר כולה, או אז היציאה שלו מהעיר עושה רושם.

אבל אם חלילה מודדים אותו לפי כמה שהוא 'תורם לחברה' בהטיית כתף לעבודות ומלאכות גשמיות, חשובות ככל שיהיו, אנשים כאלו באמת אין יציאתו מהעיר עושה עליהם רושם!

ואם כן נפתרה הקושיא שלנו. אם כתוב 'ויצא יעקב' משמע שהיציאה שלו עשתה רושם, ואם היא עשתה רושם אנחנו כבר מבינים לבד שכשהוא היה גר בעיר הוא היה בבחינת הודה זיוה והורה...

2 סיפר הגאון רבי שמואל רוזנגרטן זצ"ל, ראש ישיבות בעלזא, שהיה לו תלמיד שלמד קודם לכן בישיבתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ובאחת הפעמים שיצאו לבין הזמנים פנה לרבי משה ושאל אותו איזו הנהגה טובה הוא יכול לקבל על עצמו בימי בין הזמנים

וישכב במקום ההוא (כ"ח י"א)

לכל י"ד שנה ששימש צבית עבר לא שכח כלילה, שהיה עוסק בחורה – רש"י. שאלה: שבתות החורף כבר כאן, ברבים מבתי הכנסת מהדהד קול

התורה בליל שבת, בני הקהילה מתקבצים אחרי סעודת ליל שבת, ולומדים בחברותות ובקבוצות, משך שעות ארוכות.

בקהילה מסוימת שזכתה שבסמוך לבית הכנסת שלה מתגורר אדם גדול מאוד, מגדולי ראשי הישיבות, והציעו שאולי יבקשו ממנו למסור שיעור בכל ליל שבת בבית הכנסת שלהם, כדי להרבות לומדים ולהרבות כבוד שמים.

דא עקא, היה מי שהעיר שייתכן והדבר יגרום למכשול גדול, כי הרי הגמרא אומרת במסכת קידושין שרב חסדא אמר לרב המנונא לנדות את 'סבי דנזוניא', מפני שלא באו לבית המדרש לשמוע את הדרשה, כלומר, אנו רואים שזה דבר חמור להתחמק מהגעגוע לדרשת של אדם גדול, והרי ברור הדבר שלא כל בני הקהילה יוכלו לבוא לדרשה מדי ליל שבת, ואם כן אולי יצא שכרם בהפסדם ועדיף שלא להקים שיעור כזה מלכתחילה...

נשאלת השאלה עם מי הצדק, עם מי שרוצה להרבות תורה בישראל, או עם מי שחושש שהדבר יגרום חלילה לתקלה לחלק מבני הקהילה?

תשובה: רבינו ה'בן איש חי' כותב בספרו 'בן יהודע', שהסיבה שבגינה רצה רב חסדא לנדות את אותם סבי דנזוניא, נועצה בכך שהם היו גדולים בתורה, וממילא ההיעדרות שלהם מבית המדרש גרמה לפגיעה, אבל אין הכוונה שכל אדם פשוט שנמנע מלהגיע לדרשה ראוי להיות בנידוי. וממילא לעניינינו משמע שהתקלה היא רק אם רב בית הכנסת או הלומדים הבולטים לא יוכלו לבוא, אבל לשאר האנשים אין את החשש הזה.

אמנם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א כותב ב'חשוקי חמד', שהדבר תלוי בשאלה אם תיגרם פגיעה לרב הגדול בתורה על ידי זה שאנשים ימנעו מלהגיע. אם בית המדרש יהיה מלא יחסית, וחסרים חלק מהאנשים, אין בכך פגיעה זה דבר נורמלי ומקובל שלא כולם יכולים להגיע, לא כולם נמצאים בשבת בעיר, יש כאלו שאוכלים בשכונה אחרת את הסעודה אצל קרובי משפחה ויש עוד סיבות שונות, ולכן אין סיבה לחשש מיוחד מפני פגיעה בכבוד התורה, ובוודאי שאין כאן מקום לומר שיהיו ראויים להיות בנידוי חלילה.

סיפר הגאון רבי שמואל רוזנגרטן זצ"ל, ראש ישיבות בעלזא, שהיה לו תלמיד שלמד קודם לכן בישיבתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ובאחת הפעמים שיצאו לבין הזמנים פנה לרבי משה ושאל אותו איזו הנהגה טובה הוא יכול לקבל על עצמו בימי בין הזמנים כדי שיהיו ימי עליה ברוחניות ולא חלילה ימי ירידה.

נענה רבי משה ואמר לו: "מסתמא בבית הכנסת שבו אתם מתפללים יש שיעור לבעלי בתים בין מנחה לערבית, ומסתמא אתה כבחור ישיבה תעדיף לשבת וללמוד לבד גמרא ברמה גבוהה יותר, במקום ללמוד עם בעלי בתים ברמה נמוכה יותר, אבל אני אומר לך שאם אתה רוצה לקבל על עצמך קבלה טובה, קבל על עצמך לשבת בשיעור כדי לחזק את המגיד שיעור, ולכבד את בעלי הבתים על כך שהם קובעים עיתים לתורה".

וכמוכן שהדבר תלוי בגילו של הבחור ובסגנון הלימוד בשיעור, כמו גם בזהותם של בעלי הבתים, לפעמים הם דווקא ירגישו פחיתות

כבוד אם יבוא בחור צעיר וישב בשיעור איתם, ולפעמים מדובר בבעלי בתים שמוטב יהיה שהבחור לא ישב לידם כדי שלא יצא שכרו בהפסדו, וכל אחד ואחד ינהג בחכמה לפי העניין, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים.

סיפר הגאון רבי נתלי קופשיץ שליט"א, מעשה ששמע ממרן רבינו ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל

סיפר הגאון רבי נתלי קופשיץ שליט"א, מעשה ששמע ממרן רבינו ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל, אודות שני בחורים בישיבה שהיו שניהם בעלי כישרונות גדולים מאוד. אחד מהם היה חוזר על השיעורים ששמע מרבני הישיבה ארבע פעמים, כותב ומסכם שוב ושוב, ואילו חברו היה שומע אבל לא כותב ומסכם. הטענה שלו היתה שהוא יכתוב את השיעורים שלו כשהוא יהיה ר"מ או ראש ישיבה, ומה לו ולכתבת חידושי התורה של אחרים? אמר רבי גרשון שהמציאות היא שהראשון הוא מרביץ תורה מהגדולים בדורנו, ואילו חברו שכיום הוא כבר יהודי מבוגר מאוד, עדיין מנסה להיות מרביץ תורה ונערך למסירת השיעורים שלו אבל הוא לא התקדם לשום מקום.

מעשה נוסף סיפר מרן ראש הישיבה הגר"ד פוברסקי זצ"ל, על שלושה בחורים עילויים שלמדו בגרודנא אצל הגר"ש שקאפף זצ"ל, והיו חביבים עליו במיוחד. ברבות הימים, ביקשו שניים מהם לעבור לשמוע שיעורים במסכת יבמות מרבי ברוך בער זצ"ל, ואילו השלישי דבק ברבו רבי שמעון ולא אבה לפרוש ממנו. המעבר של השניים גרם לרבי שמעון לחלישות הדעת, אבל הוא לא אמר להם דבר.

"אומר רבי דוד, שלושת הבחורים האלו היו גדולי תורה, מגדולי ישראל, אבל שני אלו שפרשו מרבי שמעון, לא זכו להרביץ תורה כמו שהיה ראוי להם. המקום שלהם, הישיבות שלהם לא היו כמצופה מתלמידי חכמים מופלגים כמוותם. התלמיד השלישי, שדבק ברבו רבי שמעון ולא אבה להיפרד ממנו, היה הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, והוא הפך להיות ראש הישיבה של הדור כולו, ומגדולי מרביצי התורה בדורות האחרונים.

"כל אחד רוצה להיות מאלו ש'ונשמע קולו בבואו אל הקודש', מי שישמע את הראשי ישיבות יזכה גם הוא להרביץ תורה ברבים".

שאלה: מה עדיף, לדאוג לאנשים ל'לחם לאכול' או ל'בגד ללבוש'? מה קודם למה?

וְתָנוּ לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ (כ"ח כ')

עם ישראל מתאחד סביב הצורך לעזור לתושבי הדרום והצפון שפונו מבתיהם בצל הלחימה והסכנה הגדולה האורבת ליישובי הספר

מהמרצחים האכזריים בני ישמעאל שכל מזימתם להרע לישראל. ארגוני חסד רבים נרתמו לעזור ולסייע, חלקם דאגים למזון עבור המשפחות המפונות והכוחות בשטח, חלקם דאגים להם ללבוש הולם במקום הבגדים שנותרו מאחור, או נשרפו באש שהציתו הצוררים בבתי היהודים שביישובי העוטף.

שאלה: מה עדיף, לדאוג לאנשים 'ללחם לאכול' או 'לבגד ללבוש'? מה קודם למה?

תשובה: חז"ל הקדושים קבעו שאם מגיע עני לגבאי הצדקה ומבקש את עזרתם, הוא רוצה לאכול ולטענתו אין לו כסף לקנות אוכל. הדין הוא שבכזה מקרה נותנים לו ואין טעון בדיקה לראות אם באמת אין לו, פשוט לתת לו לאכול!

לעומת זאת, מי שבא לבקש שייתנו לו כסות, צריכים לבדוק כדי שלא ירמה את הצדקה, לווודא שאכן הכסף מגיע לנצרכים אמיתיים ולא לאנשים שמנסים לנצל את קופת הצדקה אף שאינם זכאים לקבל ממנה.

לפי זה, לכאורה 'לחם לאכול' הרבה יותר חשוב מ'מבגד ללבוש'. אומנם, מסופר על הגאון רבי אברהם קלמנוביץ שבתקופה שאחרי מלחמת העולם הראשונה עזר רבות לפליטים, וחזיר על הפתחים כדי לגייס כסף על מנת שיוכל לקנות להם... עניבות!

כשבא לאחד העשירים במקום כדי לבקש את תרומתו על מנת שיוכל לקנות לפליטים העניים עניבות, אמר לו העשיר: "אני מוכן לתרום בשמחה, אבל למה עניבות? לאנשים האלו אין לחם לאכול! אתה חושב שמה שמעניין אותם עכשיו זה העניבה שאין להם? בוא ניתן להם לאכול ובהמשך, לכשירווח נדאג להם גם לעניבות בעזרת ה'..." נענה רבי אברהם ואמר לו לעשיר... לא ולא! אם ניתן להם לאכול לחם, הם יאכלו אותנו, ומחר שוב ירעבו ללחם ויבקשו נדבה נוספת, וחוזר חלילה.

אבל אם ניתן להם עניבה, הם ירגישו אנשים מכובדים יותר, גדלות האדם, וכשאדם מרגיש מכובד יותר, יש לו את הכח להתנער מצבו ולנסות לעבור למקום טוב יותר. ניתן להם עניבות, והם יתחילו להרוויח בעצמם את פת לחמם, בתוך זמן קצר הם כבר לא יהיו נצרכים לתרומות...

וכמוכן שהדברים תלויים בהררי שיערה, וצריכים דעת תורה כדי להכריע בהכרעות כה משמעותיות, ולכן ראוי לנקוט בגישה של 'ירא שמים יוצא ידי שניהם', ולתת להם גם לחם לאכול וגם בגד ללבוש...

ואז קרב אליו האורח וסח לו מטרת בואו לפריס, וביקשו שיראה לו את מקום מגוריו של רוטשילד

בספר הנפלא 'אוצר פנינים ועובדות' מופיע מעשה ביהודי חסיד וירא שמים, שישב כל הימים למד תורה ועסק בעבודת ה', הוא ובני ביתו חיו בעוני ובמחסור, ובנוסף לכך היו לו חמש בנות שהגיעו לפרקן ולא היה בידו כסף להשיאן.

שמע היהודי שבפריס אשר בצרפת חי נדבן מופלג מבית רוטשילד, המעניק סכומים ניכרים לצורכי הכנסת כלה, היה זה ר' יעקב אבי הנדיב הידוע, יצא אפוא לדרך בלב כבד, ולאחר טלטולים מרובים הגיע לפריס, שם פנה לבית הכנסת שבקרבת ביתו של רוטשילד.

בגמר תפילת שחרית, התרוקן היכל בית הכנסת מעשרות המתפללים, ונשאר רק איש בודד שהיה מעוטף בטלית ומעוטר בתפילין ולמד תורה בשקידה רבה. עיין גם היהודי בספר קדוש וחיכה בקוצר רוח שהאיש יסיים את תלמודו, סבור היה שאין הוא אלא שמש בית הכנסת.

משחלפה כמחצית השעה קם האיש ממקומו, ואז קרב אליו האורח וסח לו מטרת בואו לפריס, וביקשו שיראה לו את מקום מגוריו של רוטשילד, השיב האיש לאורח, אני מכיר היטב את הבית שאתה מבקש, ואני מוכן להראות לך את הדרך אל אותו בית, אולם ידוע לי שבעל הבית אינו מקבל היום אורחים, בוא אפוא איתי ואראה לך את בית רוטשילד, ומחר בבוקר תתקבל בוודאי על ידו בסבר פנים יפות, ואם שומרי הסף לא יסכימו להכניס אותך לתוך הבית, תציג לפנייהם את הכרטיס הזה שאני נותן לך, ולא יהיו לך כל קשיים בשעת הביקור.

למחרת בא החסיד לבית רוטשילד, וכאשר השומרים מנעוהו מלהיכנס פנימה, הציג לפנייהם את הכרטיס שבידו, ומיד נפתחו לפניו דלתות הבית לרווחה, והשומרים הוליכוהו בכבוד גדול אל אולם רחב ידיים, ואמרו לו לחכות לנדיב.

כעבור רגעים אחדים נפתחה אחת מדלתות האולם, והיהודי נדהם לראות לפניו את האיש שהוא נפגש עמו יום קודם בבית הכנסת, מיד הכניסו הנדיב לחדר עבודתו, ואמר לו בלשון אבהית: כל הימים אני נוהג להעניק מטבע של מאה פרנקים לצורכי הכנסת כלה, וכיון שיש לך חמש בנות שהגיעו לפרקן ראוי אתה למענק של חמש מאות פרנקים, אולם, הוסיף המארח, לאחר שהייה קלה החלטתי להעניק לך אלף פרנקים נוספים, מכיון שזיכית אותי במצווה גדולה שלא זכיתי לקיים מעודי ועד היום הזה, ימים רבים אני מקיים בעזרת ה' מצוות גמילות חסדים בממוני, אבל לא זכיתי משום מה לקיים מצווה גדולה זו בגופי, אתה הינך הראשון שביקשת ממני אתמול להראות לך את הדרך לביתי, וכך עלה בידי לקיים מצוות גמילות חסדים בגופי, ועל כך שזיכית אותי במצווה זו הנך ראוי לתודה ולברכה כפולה ומכופלת.

מעשה ב'משולח' שהגיע ללונדון הבירה כדי לקבץ מעות לטובת מוסד שנמצא בניהולו. לפני שיצא לדרך בירר אצל בעלי ניסיון ואמרו לו שבעת שהותו בלונדון יוכל להתאחר בביתו של הנגיד ר' יעקב (ג'קי) לוינסון, שידוע כמכניס אורחים גדול, בהארט פנים מיוחדת במינה, ויראת השמים שלהם ידועה ומפורסמת כך שאפילו גדולי תורה אוכלים על שולחנם בלי שום חשש.

לפני שפנה לביתה של משפחת לוינסון הוא פגש יהודי מתושבי המקום וביקש לברר בעדינות מה טיבה של משפחה זו: "אני צריך מקום להתארח", אמר, "אבל לא נעים לי להיות שם יותר מדי זמן. השאלה כמה זמן לדעתך זה סביר להיות שם? ימים אחדים? שבוע

שבועיים? יותר?"

בירר מה עושים בשבת, ואמרו לו שבשבת יושבים כולם יחד סביב שולחנו של בעל הבית. כשחזר מבית הכנסת ובא לסעודת שבת, הוא שם לב שהיהודי שבעל הבית הוא לא אחר מאותו יהודי שסיפר לו שהוא מתגורר בבית הזה כבר 40 שנה ואף אחד לא רמז לו שהגיע הזמן לעזוב...

"כל התשובות שנכתבו במדור זה נועדו לחידודי, ואין לראות בהן הוראה למעשה בשום אופן"

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי יחיאל צוקר

שיעור קל לו להשלים עוד באותו יום את החסר. ומעט מרגשות אלו שהיו שותפים מי מעט ומי הרבה להפצת העניין, היתה תכנית להכריז עליה ברוב עם באותו מקום בו הוכרז בכנסייה הגדולה הכרזת הדף היומי, ברוב פאר והדר כמסורת ארגון 'דרשו, ואז פרצה מלחמת שמחת תורה והכל ירד לטמיון, כולנו חששנו שמעתה התכנית תיכנס בקול ענות חלושה מאוד. אבל... וכאן מגיע האבל הגדול... הקב"ה שלח את הרעיון כתרופה לשיא השיאים של גלות ישמעאל, מול ישמעאל יש כוח אחד "ד' אמות של הלכה" ובני התורה הן אלו העמלים בתורה בכללים והן אלו העמלים למלאכתם וקובעים עתים לתורה הצטרפו מהמונייהם! המספרים הם אדירים. זכינו באשדוד להקים שתי מסגרות בשם בית מדרש 'עמלים' - עמלי יום עמלי תורה, ובו לומדים עמלי כפיים במשך שעה וחצי בחברותות ולאחר מכן שומעים שיעור חצי שעה, וכולם יענו ויאמרו "מקודש", תודה להשי"ת המסגרת שהחלה עם 12 חברותות הכפילה את עצמה בזכות לימוד 'עמוד היומי', פשוט הלומדים בעצמם קוראים לחבריהם שלא לפספס את העונג הזה. אין עונג יותר גדול מלראות את אותם עמלים בסיום השעתיים יוצאים כשפתותיהם נושקות זו לזו, נהרה על פניהם, הם החלו לחיות! כל כמה ימים אני זוכה לטלפון מעוד אשת אחד הלומדים שאומרת בדמעות "בעלי ח', שמח, אני מרגישה שהוא חוזר לימי האברכות שלו". אשרי עין רואה כל אלו. יהודים יקרים, מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, עמלה של תורה ויגיעתה הם הערובה לקיום שלנו, הם ההצלה שלנו הכללית והפרטית, הבה נצטרף כולנו לכוח התורה האדיר שיביא לנו את הגאולה במהרה בימינו, אמן.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

יחד עם רבי בערל שוורצמן, במשך שנה אחת. מנהגו היה שנסע מב"ב לתחנה מרכזית בתל אביב ומשם היו מוניות שרות לבאר שבע. ביום מן הימים ישב ר' עזרא ליד הנהג, והמונית מאחור היתה מלאה בחילוניים, הנהג סיפר שיש לו שכן חרדי שעשה כך וכך, וכל הנוסעים החלו צוחקים על החרדים, והוא הרגיש שהוא הולך לנסוע 3 שעות עם אנשים שכל הדרך מתכוונים לצחוק על החרדיים, ולגחך על כל הקדוש והיקר לנו. חשב וחשב מה עושים? לפתע פנה לנהג ושאל: "שמעת פעם על החזון איש?", "החזון איש נפטר שש שנים קודם, והנהג מגיב בהשתאות "אמרת חזון איש? הרי אתה צריך ללכת למקוה לפני שאתה מזכיר את זכרו של איש אלוקים קדוש שכזה! וכאן החל הנהג לדבר על החזון"א גדולות ונפלאות, לתמיהתו של רבי עזרא מה לו ולזכרו של מרן החזון איש, השיב לו הנהג ברטט של קדושה: במקום שאתה יושב, ישב החזון"א אני עצמי הסעתי אותו באוטו הזה. אמר לו ר' עזרא: - "תענה לי בבקשה, האם אצלכם גם גדל כזה אדם שזכה להיות גדול כמו החזון איש? כמובן שהנהג מילא פיו מים! אמר לו רבי עזרא בנימת ניצחון, אתה יכול לצחוק עלינו כמה שאתה רוצה, אבל אצלנו כן יצא חזון איש!" אין לאף אחד מאתנו ספק שאם היה לנון היום חזון איש, מסתבר שבכוח תורתו היה עוצר את כל שואת שמחת תורה תשפ"ד, אז עלינו לשנן ולזכור - "באהלה של תורה צומח חזון איש!!!..." לסיום אני רוצה לנצל כמה מכובדת זו ולהביע דבר שצריך לזעוק אותו מסוף העולם ועד סופו. הארגון הקדוש 'דרשו' החל לטפטף לפני מספר חודשים על תכנית חדשה שיוצאת לכלל ישראל "עמוד היומי" זו בשורה, שמאז הכרזת מרן הגר"מ שפירא על בשורת הדף היומי לא היתה בשורה כמותה, כוחו של עמוד היומי הוא אדיר ונשגב, הוא שווה לכל נפש, הוא גורם שגם מי שלא יושב כל היום באהלה של תורה ויום אחד פספס

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

עצמה. האמת שסירבתי בתחילה, כי לא חשבתי שאני מתאים, אבל בהנהלת 'דרשו' דחפו אותי לזה ממש בכח, ובסייעתא דשמיא אני מתחיל לנסות להיכנס לנעליים האלו שגדולות ממידתי בכמה וכמה מידות.

איך רש"י הכניס כל כך הרבה תוכן בפירוש שלו בתמצות כזה נפלא

מעבר לעניין הטכני של למסור מול המצלמה, יש כאן אתגר ענק, בעצם הכנת הדף למסירת השיעור. זה לראות ולהראות ללומדים איך שכל מילה ברש"י מכוונת לפשט מסוים, איך רש"י הכניס כל כך הרבה תוכן בפירוש שלו בתמצות כזה נפלא. זה להסביר את הסברא שעומדת מתחת לשאלה של הגמרא, ואיך התירוץ של הגמרא מיישב את הקושיה. לפעמים יש כמה פירושים והסברים של הראשונים לשאלה ועוד כמה הסברים לתשובה, וכל אחד לשיטתו. מבחינתי זאת חוויה לא מוכרת, למסור שיעורים בעיון. במשך שנים מסרתי שיעורים רק בבקיאות, ואני פשוט מתענג מכל דקה, כי הלימוד העיוני כמובן נותן המון המון גישמאק וטעם בלימוד - וכשזה ללמוד לאחרים יש לי 'מחייב' לרדת עוד יותר לשורש של כל דבר כדי למסור את השיעור בצורה הכי מדויקת שאני יכול, וההרגשת המת'קות היא פי כמה וכמה.

אבל זאת גם אחריות כבדת משקל. ככל שאני שומע שמספר המאזינים של השיעורים עולה, אני מרגיש שאני משותק מאימה וחרדה. אסור לי לטעות, כל טעות שלי היא חלילה וחס טעות כפולה פי כמה וכמה, כי הרבה אנשים ילכו אחרי הטעות הזאת, ומי יודע אם תהיה לי הזדמנות לתקן אותה אצל כל אחד ואחד מהם. אסיים בהודאה גדולה לבורא כל עולמים, המחזיר נשמות לפגרים מתים, תוך רבים אהללנו על החסד שגמל עימי, והחיה את נפשי, ועם ההודאה אני מצרף תפילה שאזכה לנצל את המתנה שניתנה לי בצורה הטובה ביותר, כדי שלא אהיה בבחינה שנאמרה על מי שמאבד מה שנתת לו.

תודה מיוחדת גם להנהלת 'דרשו' ועובדי הארגון, וכן לאוהבי ידידי ורעי בכל אתר ואתר שהתפללו עלי ועוררו רבים להתפלל עלי, עמרם בן זלדה, ואכן עשתה תפילתם פרי, וכמו שהתקבלה תפילתכם זו, כן תתקבלנה כל התפילות שתתפללו וימלא ה' כל משאלות ליבכם לטובה ולברכה!

הראש שלנו אל מחוץ לד' אמות שלנו, להיכנס קצת לעולם רוחני יותר וגבוה יותר.

אבל זה בדיוק התפקיד שלנו, לקחת את מה שהשכל מבין בהתבוננות, ולהחזיר את זה ללב! שלא יישאר ב'ידיעת היום' אלא שייכנס למצב של 'והשבות אל לבבך! וזאת כמובן עבודה קשה שבמקדש.

לפני שהתמוטטתי הספקתי בסייעתא דשמיא למסור שיעורים על 20 עמודים קדימה, כך למרות שבמשך שבוע אני לא יכול למסור שיעורים וכנראה ייקח לי עוד כמה ימים להתאושש, אני מקווה מאוד שציבור המאזינים בכלל לא ירגיש ובעז"ה נמשיך לעמוד בקצב כאילו לא אירע דבר.

חזרתי ל'קדנציה שניה' בעולם הזה

מאחר והקב"ה גמל איתי חסד ואמת, והחזירני לחיים, אפשר לומר שלמעשה חזרתי ל'קדנציה שניה' בעולם הזה, ואני רוצה לנצל אותה ככל האפשר כדי להרבות ב'זיכוי הרבים', וכמובן על הדרך גם לזכות את עצמי בזכויות רבות ככל האפשר.

ולכן אני מנצל את הבמה וההזדמנות, כדי לקרוא לציבור להצטרף לעזרת ה' בגיבורים, וללמוד 'עמוד היומי' בנוסף ללימודים הקבועים של כל אחד ואחד. השיעורים שלי הם באידיש, וכמובן לא מתאימים לכולם, אבל ב"ה ב'דרשו' העמידו כמה וכמה מגידי שיעורים במספר שפות, יש גם בלשון הקודש, יש גם באנגלית וספרדית וצרפתית, אין תירוצים, כולם יכולים ללמוד.

האמת שקטונתי מכל החסדים ומכל האמת. אני כבר סיפרתי פעם ב'לקראת שבת' שבכלל הגעתי לעמדה הזאת של 'מגיד שיעור בדף היומי' כמעט בטעות. תכננתי למסור שיעור רק על מסכת ביצה שבה הייתי בקי, ומשם זה נמשך בלי עין הרע כבר שנים על גבי שנים.

לפני שנה בדיוק, כשהתחילה תוכנית 'קנין ירושלמי', הציעה לי הנהלת 'דרשו' למסור שיעורים ב'ירושלמי' דרך הטלפון, הרמתי את הכפפה ונכנסתי לעניין, וזה היה חדש בשבילי, כי הורגלתי במשך שנים למסור שיעורים לאנשים חיים, לא לתוך מיקרופון שנמצא בחדר ריק.

ב"ה השיעורים נשאו חן בעיני ציבור רחב, ועכשיו הוצע לי גם למסור שיעורים ב'עמוד היומי' מול המצלמה שזו כבר אומנות בפני

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב זאב רבינוביץ • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
 כותבים: הרב יהושע לייבון • leib1964@gmail.com • הרב ישראל לויש • israel.layosh@gmail.com
 הרב אברהם פוקס • sefer012@gmail.com • הרב אליעזר זיטקובסקי
 a6150805@gmail.com • הרב ישראל היימן
 i0548467550@gmail.com

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה
 לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ כשאוכלים בגינה ציבורית - האם צריך לשבת במקום אחד?
- ◆ כיצד הופכת ברכה ל'ברכה לבטלה' באמצעות הליכה?
- ◆ אכלת עוגה והחלטת שלא לאכול עוד וחזרת בך - האם תצטרך לברך שנית?

דין 'שינוי מקום' בסעודה

• דין מקום פתוח בנוגע ליציאה ממקום האכילה - אם הוא מוקף במחיצות, הריהו נחשב כחדר אחד; ואם אינו מוקף במחיצות, יש אומרים, שדין המעבר בו ממקום למקום כדין מעבר מחדר לחדר.

• לדעת הרמ"א, האוכל מאכל הטעון ברכה אחרונה במקום האכילה - אם היתה דעתו בשעת הברכה לצאת ממקומו, רשאי לכתחילה לצאת ולהמשיך באכילתו ללא כל ברכה. ואם מדובר בפת, רשאי לאכול גם כל מאכל שנחשב כחלק מהסעודה, ללא ברכה, כיון שאכילה זו היא המשך הסעודה. ודין זה הוא דווקא כשאכל מהמאכל עצמו - ללא צירוף ממרח וכדומה - כמות של 'כזית'.

• האוכל והשותה, לא יצא ממקומו בטרם יברך ברכה אחרונה, גם אם בדעתו לשוב ולהמשיך באכילתו ובשתייתו, מחשש שתוסח דעתו וישכח לברך, וכן מחשש שישתהה עד שיחלוף 'שיעור עיכול' מתחילת האכילה, ולא יוכל עוד לברך עליה ברכה אחרונה. וכשיוצא על מנת לשוב מיד למקומו, אין כל חשש בדבר, ורשאי לצאת.

• לדעת הרמ"א, הדין האמור, שאין לצאת ממקומו לפני ברכה אחרונה - בהתייחס למאכל הטעון ברכה אחרונה במקומו, אינו אמור אלא במקרה שבשעת הברכה לא היה בדעתו לשנות את מקומו.

• מי שיצא ממקומו באופן המחייב ברכה נוספת, מיד לאחר שבירך, בטרם טעם מהמאכל, ברכתו לבטלה; ולכתחילה, יש להקפיד שלא לצאת ממקום האכילה אף באופן שאינו מחייב ברכה נוספת.

• בכל מקרה שהיציאה ממקום האכילה ממקום האכילה אסורה, או שמחייבת ברכה נוספת, הדין כך אף באופן

שממשיך באכילתו תוך כדי היציאה והמעבר ממקום למקום.

- שני מקומות פתוחים המוגדרים כמקומות נפרדים לחלוטין, כגון שתי גינות ציבוריות נפרדות, נחשבים כשני בתים לענין איסור היציאה ממקום האכילה, ואף כשאינם מוקפים במחיצות.

- ההולך ממקום למקום ואוכל בעת הליכתו, רשאי להמשיך לאכול אף במקום שאינו רואה ממנו את המקום שבו החל באכילתו, משום שמתחילה אינו קובע לאכול במקום אחד אלא תוך כדי הליכה, וממילא כל מקום שהולך בו נחשב כמקום האכילה. ואכן, אם בתחילה קבע לאכול במקום אחד, ולאחר מכן החליט להמשיך ולאכול תוך כדי הליכה, אינו רשאי לעקור ממקומו הראשון ללא ברכה.

דיני הפסק ו'היסח הדעת' בסעודה

- מי שנרדם באופן ארעי במהלך אכילתו, אף אם ישן במשך כשעה, אין השינה נחשבת כהיסח הדעת מהאכילה, ואינו צריך לברך שנית כשיתעורר.

- מי שאכל וגמר בדעתו במפורש שלא לאכול עוד, או שאמר "הבה נברך", כלומר, הרבה נברך ברכה אחרונה - נחלקו הפוסקים אם הדבר נחשב להיסח הדעת, ולכן לא יאכל עוד, כדי שלא להכנס לספק ברכה. ואם עזב את מקום אכילתו - נחשב הדבר כהיסח הדעת לכל הדעות. ואמירת 'על נהרות בבל' ו'שיר המעלות' - נחלקו הפוסקים אם הן נחשבות כאמירת "הבה נברך".

- לאחר נטילת 'מים אחרונים', אסור לאכול ולשתות, לדבר, ואף להשתהות בשתיקה, בטרם יברך ברכת המזון; ואם אכל ושתה, או דיבר בענין שאינו קשור לברכת המזון, ישוב ויטול את ידיו.

כ"ק מרן הגה"צ רבי אלימלך

הנני בבקשתי לתרום עבור
קופת העיר עבור 82 יתומים
820 ₪ (10 ₪

**וכל התורם
עבור 82 היתומים
בחודש**

ישועה

**לתרומות עבור 82 יתומים המתחתנים בחודש כסלו
- קרן מס' 10930**

(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

82 יתומים

נישאים בכסלו

לך בידרמן שליט"א:

המגבית שנערכת על ידי
הנישאים בחודש זה סך
(לכל יתום)

820 ש"ח

מיסים הנישאים
כסלו,

כה לראות

הה בקרוב

אשרתי אליהן ז' פולין

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10930

1800-39-47-47

עם תום סעודת ליל שבת, שלא כהרגלו של רבינו, נפלה עליו עייפות גדולה, והוא התנמנם על הסטנדר במהלך לימודו, כך יצא שהוא לא קרא לאור החשמל באותו ליל שבת

הגאון רבי שלמה לווינשטיין שליט"א
על שבת כהלכתה של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

ומוכן, נרות דולקים והשבת נכנסת בשמחה ובהשראה של קדושת השבת.

האישה קודמת...

בשנים עברו נהגו בישיבה שרבינו מבדיל על הכוס ובחורים שותים ממנה. לאחר שהתברר כי הדבר יוצר דחיפות ומהומה, הופסק הענין ורבינו החל להבדיל בביתו, אלא, שמאחר שהיה זקוק למישהו שישתה מן הכוס, התבקש אחד הבחורים לבוא לביתו בקביעות מדי מוצאי שבת, לשמע את ההבדלה ולשתות את היין. ברבות הימים נישא הבחור, אולם חבל היה לו להיפרד מן התפקיד היקר ללבו, והוא המשיך לבוא כמנהגו תמיד בצאת השבת לבית רבינו. רק כעבור שבועים נזכר רבינו כי הוא כבר נשוי. מיד אמר: "יש לי עגמת נפש גדולה מכך שהגעת. לא היית צריך לבוא לפה. אישה צריכה לשמוע את בעלה! יותר אל תבוא לפה. אני אסתדר!"

לקבל את השבת בכבוד

כיצד יתכן חילול שבת, בלי לעבור על שום הלכה של ה'שולחן ערוך'? - הקשה מרן זצוק"ל לפני רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א. הוא ענה בעצמו: תאר לך שגדולי ישראל ישבו פה, ואתה תשב לידם ותפצח גרעינים. לא עשית שום דבר, אבל ברור שזה בזיון התורה. שבת המלכה באה אליך, ובמה אתה מקבל אותה? בטשולנט? בגרעינים? האם לזה יקרא כבוד שבת?! זה הרי חילול הקדושה! צריך לקבל שבת עם לימוד הלכות שבת!

(קטעים מתוך ומתוק האור / פניני הגראי"ל)

רבינו הקפיד לא להשתמש בחשמל המיוצר בשבת על ידי יהודים, והחשמל בביתו הופעל מידי שבת על ידי גנרטור.

ערב שבת אחת שכחו בני הבית לחבר את הגנרטור. בני הבית הצטערו על התקלה ולא רצו לספר לרבינו על כך, כי ידעו שאם ישמע זאת יצטער מאד.

עם תום סעודת ליל שבת, שלא כהרגלו של רבינו, נפלה עליו עייפות גדולה, והוא התנמנם על הסטנדר במהלך לימודו, כך יצא שהוא לא קרא לאור החשמל באותו ליל שבת.

כשסיפרו את הדברים לרבי חיים קניבסקי זצוק"ל, הגיב ואמר: "בודאי מן השמים הביאו על הגראי"ל את העייפות הגדולה, כדי למנוע ממנו שימוש בחשמל שאינו כשר.

להכניס שבת מוקדם

רבינו היה מורה לכל קהילה או מקום אשר באים לבקש ממנו עצה לחיזוק, ובפרט כשקורים אסונות במקומות שונים, להתחזק בלימוד הלכות שבת, ולהכניס את השבת לפחות מחצית השעה לפני השקיעה! כיון שרבים נכשלים בעשיית מלאכות בכל מיני דברים שנזכרים ברגעים האחרונים, ועצם דחית הזמן לרגע האחרון גורם לבעיות קשות בשלום בית וכדומה ומזיק לכל עניני הבית.

באחד השעורים התבטא, שהלא שבת קדש כוחה רב ועצום לבנות את כל הבית, לחזק את הקשר בין ההורים לילדים. דחית המלאכות עד לרגעים האחרונים גורמת פעמים רבות שימי השישי - ולאחריהם נגררת השבת - מהווים בדיוק את ההפך... לכן, הגדר הטוב ביותר הוא לקבל בקבלה גמורה, שחצי שעה לפני השקיעה הכל עומד ערוך